

Κοινωνική ζωή και κίνηση

ΓΑΜΟΙ

• Η **Ελένη Φιορέτζη**, κόρη του Κωστή Φιορέτζη και ο **Πάυλος Κερούλης** τέλεσαν τον γάμο τους στις 3 Δεκεμβρίου 2023 στην Κριτσά.

Θερμά συγχαρητήρια. Να ζήσουν και να ευτυχίσουν.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΦΟΥΡΝΙΩΤΩΝ

• Η **Ζαχαρούλα Τουτουδάκη** του Δημήτρη Τουτουδάκη εγγονή των αιμνήστων Ζαχαρία και Μαρίκας Τουτουδάκη έλαβε το πτυχίο της με άριστα από την Κτηνιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

• Η **Μαρία Χατζηγιάννη** κόρη του Γιώργου και της Ελένης Χατζηγιάννη πέτυχε συμβολαιογράφος στο Ηράκλειο.

Θερμά συγχαρητήρια, καλή σταδιοδρομία και εις ανώτερα.

• Ο **Γιάννης Τσιχλός**, πτυχιούχος Φαρμακευτικής, MSc στη Ναυίατρική που εκπαιδεύει διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Φαρμακευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών υπό την επίβλεψη του Καθηγητή κ. Κωνσταντίνου Δεμέτζου, έλαβε το βραβείο καλύτερης προφορικής ανακοίνωσης στο 14ο Διεθνές Συνέδριο Στόχουσης Μιτοχονδρίων που πραγματοποιή-

θηκε τον Οκτώβριο 2023 στο Βερολίνο.

Θερμά συγχαρητήρια και εις ανώτερα.

ΓΕΝΟΗ

• Ο **Μιχάλης Κοζύρης**, σύζυγος της Δέσποινας Ζερβάκη (του καπετάνιου), απεβίωσε στην Αθήνα. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στην Αθήνα.

• Η **Ειρήνη Φουντουλάκη - Κυδώνη** απεβίωσε στη Χίο στις 9 Μαΐου 2023. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στη Χίο.

• Ο **Σάββας Ραπανάκης** απεβίωσε στην Προσοτσάνη Δράμας στις 17 Μαΐου 2021. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στην Προσοτσάνη Δράμας.

• Η **Γαλάτεια Ραπανάκη-Ρότζερσον** απεβίωσε στην Αμερική στις 30 Οκτωβρίου 2021. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στην Αμερική.

• Ο **Νικόλαος Σταυριανέας** σύζυγος της Μαρίας Ραπανάκη απεβίωσε στην Αθήνα στις 30 Ιανουαρίου 2022. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στην Αθήνα.

• Ο **Νικόλαος Ραπανάκης** απεβίωσε στη Ρόδο στις 22 Μαρτίου 2022. Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή έγιναν στη Ρόδο.

Θερμά συλλυπητήρια στις οικογένειές τους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά τον κ. **Γιάννη Πόθο**, σύζυγο της συγχωριανής μας Ελένης Νικολαΐδου, ο οποίος κατασκεύασε και ενημερώνει συνεχώς και αφιλοκερδώς την ιστοσελίδα μας, www.sfff.gr, με μεγάλη επιτυχία. Να είναι πάντα καλά, να χαιρείται την όμορφη οικογένειά του και να επιτυχάνει στη ζωή του ό,τι επιθυμεί.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας

ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Σ' αυτόν τον κόσμο τον ανάληπτο κι απρόσωπο, παραδομένο σε ποικιλώνυμες νοσογόνες καταστάσεις, ας κινηθούμε με προσευχή, αταλάντευτοι προς την ζωοδόχο Φάτνη του εναθρωπύσαντος Λόγου του Θεού.

Ας κάνουμε πραγματικότητα, την ελπίδα που γεννήθηκε μαζί Του, με τη φλόγα της αγάπης να καίει, για να ζεσταίνει και να μαλακώνει τις καρδιές όλων!

Το 2024 να φέρει περισσότερα χαμόγελα, όνειρα γεμάτα έμπνευση και θετική, δημιουργική σκέψη! Καλή χρονιά!

Εμμανουήλ Στυλ. Μπουραντάς

Πρόεδρος Δημοτικού Διαμερίσματος Φουρνής

Διεθνής ενεργειακός κόμβος η Κρήτη

Σε φάση κατασκευής μπαίνει η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, σύμφωνα με τον πρόεδρο και διευθυνότα σύμβουλο του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), κ. Μάνο Μανουσάκη, σε ομιλία του που πραγματοποιήθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2023 στο πλαίσιο της 28ης Διάσκεψης του ΟΗΕ (30.11-12.12.2023) για την κλιματική κρίση (COP 28) στο Ντουμπάι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ).

Ο ΑΔΜΗΕ, έχοντας διαδεχθεί τον EuroAsia Interconnector, θα είναι ο νέος φορέας υλοποίησης του έργου, μέσω της νεοσυσταθείσας θυγατρικής του εταιρείας ειδικού σκοπού Great Sea Interconnector. Το έργο, για τη μεταφορά ηλεκτρικής ισχύος 2.000 MW με υποθαλάσσιο καλώδιο, είναι η μεγαλύτερη, μήκους 890 χλμ. και βαθύτερη, έως 3.000 μέτρα, διασύνδεση συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης (HVDC) στον κόσμο. Τερματίζει την ενεργειακή απομόνωση της Κύπρου, διασφαλίζει την ασφάλεια του εφοδιασμού για το Ισραήλ, την Κύπρο και την Ελλάδα και δημιουργεί μια αξιόπιστη «πράσινη» διασύνδεση για την Ευρώπη. Μειώνει σημαντικά τις εκπομπές CO2 και εξυπηρετεί το όραμα της «Πράσινης Συμφωνίας» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στο τέλος Νοεμβρίου υπεγράφη η συμφωνία μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων από τον EuroAsia Interconnector στον ΑΔΜΗΕ, γεγονός που σηματοδοτεί το νέο κεφάλαιο που ανοίγει για το έργο και τον νέο φορέα υλοποίησης. Η συμφωνία αφορά τη μεταβίβαση, μεταξύ άλλων και της επιδότησης ύψους 657 εκατ. ευρώ που έχει εξασφαλισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ και όλες τις σχετικές μελέτες και άδειες.

Εκδηλώνεται έντονο ενδιαφέρον από την αγορά για το έργο με τη νέα του «ταυτότητα», όπως προκύπτει και από το Μνημόνιο Κατανόησης (MoU) που υπεγράφη στις 4 Δεκεμβρίου στο Ντουμπάι μεταξύ του υπουργείου Ενέργειας της Κύπρου, του ΑΔΜΗΕ και καθετοποιημένου ενεργειακού ομίλου με έδρα το Αμπύ Ντάμπι των ΗΑΕ. Σκοπός του Μνημονίου είναι η επιτάχυνση της κατασκευής του καλωδιακού τμήματος της διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης που εμφανίζει τον μεγαλύτερο βαθμό ωριμότητας (η σχετική σύμβαση υπογράφηκε τον περασμένο Ιούλιο).

Σημαντική είναι και η σχεδιαζόμενη διασύνδεση Ελλάδας-Αιγύπτου (GREGY), που προωθείται από ιδιωτικό ελληνικό όμιλο, ένα έργο στρατηγικής σημασίας όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά και για ολόκληρη την Ε.Ε. Η διασύνδεση, με υποθαλάσσιο καλώδιο μήκους περίπου 950 χλμ. θα ενώνει, μέσω της Κρήτης, την Αίγυπτο με την Αττική. Θα μπορεί να μεταφέρει ηλεκτρική ισχύ 3.000 MW από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ). Τα δύο προαναφερόμενα έργα αναπτύσσονται συνέργειες(*) με ένα άλλο μεγάλο έργο που αναπτύσσει ο ΑΔΜΗΕ, την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Γερμανίας (Green Aegean Interconnector).

(*) *συνέργειες*: η αξία του συνόλου είναι μεγαλύτερη από το άθροισμα της αξίας των μερών του.

Πηγές

<https://www.admie.gr/nea/deltia-typoy/mou-gia-tin-ilektriki-diasyndesi-elladas-kyproy-israil>

<https://www.naftemporiki.gr/business/1529402/ilektriki-diasyndesi-elladas-aignyptoy-protasi-na-mpoi-sti-lista-ergon-amoinaioy-endiaferontos-tis-ee/>

<https://ypodomes.com/o-admie-neos-foreas-ylopoiis-tis-ilektrikis-diasyndesis-elladas-kyproy-israil/>

Δημ. Χατζηδάκης

ΦΟΥΡΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ενημερωτικό Δελτίο
Συλλόγου Φουρνιωτών
και Φίλων της Φουρνής Κρήτης
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Ο Σύλλογος Φουρνιωτών
και Φίλων της Φουρνής Κρήτης
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Η Πρόεδρος του Συλλόγου
ΡΕΝΑ ΚΑΝΙΤΑΚΗ -
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ιπποκράτους 164β - 114 71 Αθήνα

Αριθ. φύλλου 124

Εκδίδεται στην Αθήνα

από Συντακτική Επιτροπή

Για επιστολές, εμβάσματα, πληροφορίες

κα **Κανιτάκη-Γιαννοπούλου Ρένα**

Ιπποκράτους 164B Αθήνα

Τηλ.: 210-6431251

e-mail: ikanitakis@gmail.com

ISSN: 1109 - 3668

Για συνδρομές: Εθνική Τράπεζα

της Ελλάδος

IBAN: GR230110695000069570713029

στα ονόματα: **Ντούζου Μαρία,**

Γιαννοπούλου Ειρήνη

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

Πρόεδρος: Ρένα Κανιτάκη-Γιαννοπούλου

Αντιπρόεδρος: Κων/νος Δεμέτζος

Γεν. Γραμμ.: Εμμανουήλ Βελονάκης

Ταμίας: Μαρία Τουτουδάκη-Ντούζου

Μέλος: Γεωργία Κανιτάκη-Παπουτσάκη

Αναπληρωματικά μέλη:

Δημήτρης Χατζηδάκης

Βαρβάρα Φαλκώνη-Ανδριανάκη

Αντώνης Κωστόπουλος-Κανιτάκης

Παραγωγή - εκτύπωση:

Τυπογραφείο **Κων/νου Νικίτα Καράλη**

Παλαιού 2 Αθήνα. Τηλ.: 210 5233965

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική η περιληπτική, η κατά παράφραση η διασκευή απόδοση του περιεχομένου της Εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ 2023 ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Η **Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Νομού Λασιθίου** στη συνεδρίαση της 27ης Δεκεμβρίου 2023 αποφάσισε, για όγδοη συνεχή χρονιά, να τιμήσει ανθρώπους οι οποίοι με το έργο τους συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής και κοινωνικής φυσιογνωμίας του Νομού Λασιθίου. Ομόφωνα αποφασίστηκε να απονεμηθεί τίτλος «**Τιμής και Ευγνωμοσύνης 2023**» (μεταξύ άλλων):

Στον «**Σύλλογο Φουρνιωτών και Φίλων της Φουρνής Κρήτης**», με έδρα την Αθήνα για τη συμβολή του στην δημιουργία ισχυρών δεσμών μεταξύ των κατοίκων της Φουρνής και των αποδήμων Φουρνιωτών. Στην διατήρηση και ανάπτυξη των πολιτιστικών στοιχείων της Φουρνής καθώς και στην διάσωση της παραδοσιακής φυσιογνωμίας του χώρου της Φουρνής.

Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1975. Στις δράσεις του περιλαμβάνονται εκδηλώσεις κοινωνικού χαρακτήρα, εκδρομές, διαλέξεις, έκδοση εφημερίδας και δημιουργία ιστοχώρου για την ενημέρωση των μελών και των φίλων του συλλόγου. Σημαντική δραστηριότητα αποτελούν οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στη Φουρνή κάθε Αύγουστο.

Για την Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Νομού Λασιθίου

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Ευαγγ. Σταμέλος

Η Γενική Γραμματέας

Άρτεμις Μπλαζογιαννάκη

• Ευχαριστούμε θερμά τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Δ.Σ. της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Ν. Λασιθίου για την τιμητική αυτή διάκριση.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Φουρνιωτών και Φίλων Φουρνής Κρήτης

Αποτελέσματα εκλογών 8 & 15.10.2023 την Δημοτικό Διαμέρισμα Φουρνής

(από τον ιστότοπο <https://ekloges-crete.gov.gr>.)

1. Περιφερειακές εκλογές 8 Οκτωβρίου 2023 - Α' Γύρος

Εγγεγραμμένοι 286

Ψήφισαν 191 ποσοστό 66,78%

Άκυρα 2 ποσοστό 1,05%

Αποχή 95 ποσοστό 33,22%

Έγκυρα 182 ποσοστό 95,29%

Λευκά 7 ποσοστό 3,66%

- ΑΡΝΑΟΥΤΑΚΗΣ Σ. - ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΜΑΣ ποσοστό 80,77% ψήφοι 147
- ΔΑΝΕΛΛΗΣ Σ. - Η ΚΡΗΤΗ ΜΑΣ ΑΛΛΙΩΣ ποσοστό 13,19% ψήφοι 24
- ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ Α. - ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ ποσοστό 4,95% ψήφοι 9
- ΖΑΜΠΟΥΛΑΚΗΣ Ν. - ΑΝΥΠΟΤΑΧΤΗ ΚΡΗΤΗ ποσοστό 1,10% ψήφοι 2

2. Δημοτικές εκλογές 08 Οκτωβρίου 2023 - Α' Γύρος

Εγγεγραμμένοι 286

Ψήφισαν 191 ποσοστό 66,78%

Άκυρα 1 ποσοστό 0,52%

Αποχή 95 ποσοστό 33,22%

Έγκυρα 190 ποσοστό 99,48%

Λευκά 0 ποσοστό 0,00%

- ΑΛΕΞΑΚΗΣ Χ. - Στην Πράξη ποσοστό 43,16% ψήφοι 82
- ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ Ε. - Ενωτική Κίνηση Πολιτών - Μαζί για τον Δήμο Αγίου Νικολάου ποσοστό 33,68% ψήφοι 64
- ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ Θ. - Συνεργασία Δημοτών ποσοστό 22,11% ψήφοι 42
- ΦΙΛΙΠΠΑΚΗΣ Γ. - Λαϊκή Συσπείρωση Αγ. Νικολάου ποσοστό 1,05% ψήφοι 2

3. Δημοτικές εκλογές 15 Οκτωβρίου 2023 - Β' Γύρος

Εγγεγραμμένοι 286

Ψήφισαν 152 ποσοστό 53,15%

Άκυρα 3 ποσοστό 1,97%

Αποχή 134 ποσοστό 46,85%

Έγκυρα 143 ποσοστό 94,08%

Λευκά 6 ποσοστό 3,95%

- ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ Ε. - Ενωτική Κίνηση Πολιτών - Μαζί για τον Δήμο Αγίου Νικολάου ποσοστό 58,74% ψήφοι 84
- ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ Θ. - Συνεργασία Δημοτών ποσοστό 41,26% ψήφοι 59

Στο Τοπικό Συμβούλιο του Δ.Δ. Φουρνής εκλέχτηκαν:

1. Μπουραντάς Εμμανουήλ του Στυλιανού - 65 ψήφοι - Πρόεδρος (ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ)
 2. Τσαγκαράκη Άννα του Ιωάννη - 47 ψήφοι (ΕΝΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ)
 3. Φιορέτζης Μιχαήλ του Εμμανουήλ - 40 ψήφοι (ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΟΤΩΝ)
- Συγχαίρουμε τον Πρόεδρο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Φουρνής για την εκλογή τους και ευχόμεστε καλή και παραγωγική ηθτική επίωφελεία της Φουρνής μας.**

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Φουρνιωτών και Φίλων της Φουρνής Κρήτης

Συνδρομές και προσφορές εις μνήμη (σε ευρώ)

Αγγελάκης Μιχάλης του Εμμανουήλ	50
Γιαπυζάκη-Χαβάκη Μαρία και Χαβάκης Γεώργιος εις μνήμην του αδελφού της Μιχάλη Γιαπυζάκη και των γονέων τους	50
Γωνιωτάκη-Σταυρινίδη Στ. Ευαγγελία	30
Δεμέτζος Κωνσταντίνος (Μάλια)	20
Κορωνάκης Νικόλαος	100
Κυδώνη Αγγελική	20
Κυδώνη Άννα	20
Κυδώνη Άννα και Αγγελική εις μνήμη της μητέρας τους	
Ειρήνης Σάββα Φουντουλάκη-Κυδώνη	50
Μαυρικάκη Γεωργία του Ιωσήφ εις μνήμη των γονέων της	
Ιωσήφ και Ανθούλας	50
Μαυρικάκη-Πηνακουλάκη Μαρία του Ιωσήφ εις μνήμη των γονέων της	
Ιωσήφ και Ανθούλας	50
Μουσαϊός Βασίλης	50
Παπαστεφανάκης Εμμανουήλ (Ηράκλειο)	25
Πατούλης Μαρίας και Χριστίνα	70
Προκοπάκης Χαράλαμπος του Εμμανουήλ	20
Ραπανάκη-Σταυριανέα Μαρία εις μνήμη του συζύγου της Νικολάου Σταυριανέα και των τριών αδελφών της Νίκου, Σάββα και Γαλάτειας Ραπανάκη	100
Συγκελάκη Αφροδίτη	50
Συσκάκης Αριστομένης	30
Τουτουδάκης Δημήτριος του Ζαχαρία εις μνήμη της μητέρας του	
Μαρίκας Τουτουδάκη	100
Χάντσον Αικατερίνη	20

Ευχαριστούμε θερμά τους συμπατριώτες μας και τους φίλους της Φουρνής.

Έγινε μια ανώνυμη κατάθεση στον λογαριασμό του Συλλόγου. Όποιος κατέθεσε χρήματα αυτό το τρίμηνο και δεν βλέπει το όνομά του σε αυτόν τον κατάλογο παρακαλούμε να επικοινωνήσει μαζί μας.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ «ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ», 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1966

Μία από τις μεγαλύτερες ναυτικές τραγωδίες στις ελληνικές θάλασσες, ήταν αναμφισβήτητο το ναυάγιο του Ε/Γ - Ο/Γ «Ηράκλειον», καθώς είναι το δεύτερο πιο πολύνεκρο ναυάγιο μεταπολεμικά, μετά το «Χειμάρρα» (1947), και είχε τεράστιο αντίκτυπο στον ελληνικό λαό. Το τραγικό αυτό συμβάν αποτέλεσε το έναυσμα και το μοχλό πίεσης για τη διαμόρφωση ως ένα βαθμό των κανονισμών ασφαλείας στη σημερινή τους μορφή.

Ήταν τις πρώτες πρωινές ώρες της 8ης Δεκεμβρίου 1966, κοντά στην βραχονησίδα Φαλκονέρα (23 ν.μ. βορειοδυτικά της νήσου Μήλου), όταν το επιβατηγό - οχηματαγωγό πλοίο «Ηράκλειον», που εκτελούσε το δρομολόγιο Χανιά - Πειραιάς, βυθίστηκε με αποτέλεσμα να βρουν τραγικό θάνατο εκατοντάδες άνθρωποι.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή.

Η Ελλάδα ήταν ανέκαθεν μια χώρα όπου λόγω της γεωγραφικής της θέσης αλλά και της μορφολογίας της οι θαλάσσιες μεταφορές έπαιζαν πολύ σημαντικό ρόλο. Στη διάρκεια της δεκαετίας του '60 η ελληνική ναυτιλία αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα προσπαθώντας να ανακάμψει από τις απώλειες του Β' παγκοσμίου πολέμου. Στη διεθνή αγορά παρατηρείται έλλειψη πλοίων και στην Ελλάδα υπάρχουν μεγάλες οικονομικές και επιχειρηματικές δυσκολίες. Για το λόγο αυτό οι πλοιοκτήτες αγόραζαν οποιοδήποτε καράβι προσφερόταν προς πώληση σε συμφέρουσα τιμή και επέλεγαν να το επισκευάζουν ή να το μετασκευάζουν ανάλογα, στις εγκαταστάσεις του Πειραιά και του Περάματος. Βέβαια η πλευστότητα αυτών των μετασκευασμένων πλοίων συχνά ήταν προβληματική και καλυπτόταν μόνο από την ικανότητα των πλοιαρχών και του πληρώματος.

Σε αυτό προστίθενται και άλλα προβλήματα όπως οι υπερφορτώσεις που ήταν καθημερινό φαινόμενο, οι καθυστερήσεις που έκαναν τα ταξίδια κουραστικά, οι πιέσεις εφοπλιστών, εργολάβων αλλά και βουλευτών προς την Ελληνική Επιθεώρηση Πλοίων για διάφορα θέματα. Τα πειράματα ευστάθειας και οι σχετικές μελέτες ήταν υποτυπώδεις και συχνά γίνονταν με λανθασμένο τρόπο. Επιπλέον ο καθορισμός του αριθμού των επιβατών, ο καθορισμός κλειστών και ανοιχτών χώρων για τους επιβάτες ήταν πεδίο συχνών παρατυπιών και αντεγκλήσεων.

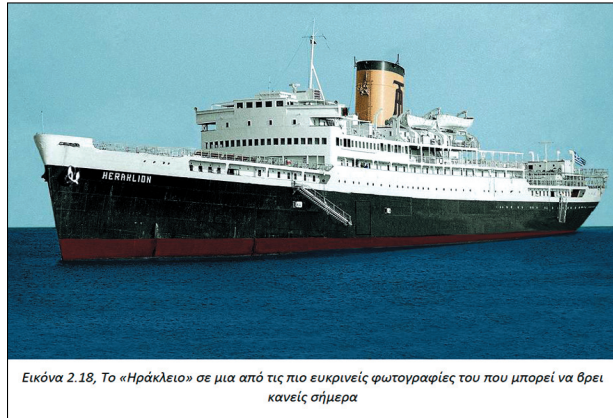
Συμπερασματικά μπορεί κανείς να πει λοιπόν, πως η κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα τόσο στη ναυτιλία αλλά και στη ναυπηγοεπισκευαστική βιομηχανία ήταν πολλά βήματα πίσω από αυτό που θεωρούμε σήμερα ως αποδεκτό. Πλήθος αιθαιρειών και παρατυπιών, χρηματισμοί υπαλλήλων, υπέρ του δέοντος αναγωνισμός μεταξύ των εφοπλιστών και αδιαφορία για ένα βαθμό για την ανθρώπινη ζωή αρκεί το καράβι να φύγει γρήγορα, ήταν λίγα μόνο από τα χαρακτηριστικά που συνέθεταν το σκηνικό της εποχής.

Η ιστορία του «Ηράκλειον», ξεκινάει το 1949 στη Γλασκώβη της Σκωτίας, στα ναυπηγεία Fairfield. Εκεί, με αρχικό όνομα "Leicestershire" (Λέισεστερσαϊρ) ναυπηγείται για λογαριασμό της αγγλικής εταιρείας Bibby Lines ως φορτηγό πλοίο (ποστάλι).

Κάποια χρόνια αργότερα το 1964, αρχές 1965 περιέρχεται στην εταιρεία των αδελφών Τυπάλδου, «ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ», η οποία και προχωράει στην μετασκευή για τη μετατροπή του πλοίου σε επιβατηγό/οχηματαγωγό. Η μετασκευή διαρκεί περίπου 3 μήνες, 5 Μαρτίου - 4 Ιουνίου 1965, το πλοίο αλλάζει ριζικά χρήση και δρομολογείται στις ακτοπλοϊκές γραμμές της Κρήτης, με δυνατότητα μεταφοράς 1.000 επιβατών και 300 αυτοκινήτων.

Είναι γεγονός πως η ελληνική ακτοπλοία την περίοδο του ναυαγίου, σύμφωνα και με τα όσα αναφέραμε παραπάνω βρισκόταν σε πολύ άσχημη κατάσταση όσον αφορά κυρίως την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα. Δε θα ήταν υπερβολή να πει κανείς πως το ναυάγιο του «Ηράκλειον» ήταν από πολλούς κάτι το αναμενόμενο. Ήταν θέμα χρόνου. Υπήρχε μεγάλος αριθμός αναφορών σχετικά με την μη τήρηση των κανονισμών και με ελλείψεις που παρουσίαζε το συγκεκριμένο πλοίο καθώς επίσης και πλήθος "μικρο" - ατυχημάτων από τη στιγμή που δρομολογήθηκε τα οποία κάθε άλλο παρά μεμονωμένα μπορούν να χαρακτηριστούν. Το «Ηράκλειον» είχε ήδη δύο φορές εμπλακεί σε ατυχήματα, ενώ οι βλάβες που είχε υποστεί δεν είχαν, σύμφωνα με τα πορίσματα, επισκευαστεί επαρκώς ώστε να είναι αξιόπλοο. Ο εφοπλιστής με πλαστά έγγραφα και με τη βοήθεια του υπουργείου Ναυτιλίας κατάφερε να το βγάλει ξανά στη θάλασσα, πιέζοντας το πλήρωμα για μεγάλες ταχύτητες, ώστε να μη χάσει το «Ηράκλειον» τη φήμη του πιο γρήγορου πλοίου στις ακτοπλοϊκές γραμμές Πειραιά - Κρήτης.

Πλοίαρχος του μοιραίου αυτού πλοίου ήταν ο Εμμανουήλ Βερνίκος ο οποίος είχε τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο καράβι ελάχιστα καιρό πριν με αποτέλεσμα να μη

Εικόνα 2.18, Το «Ηράκλειον» σε μια από τις πιο ευκρινείς φωτογραφίες του που μπορεί να βρει κανείς σήμερα

γνωρίζει καλά το πλοίο. Αυτός είναι και ο λόγος που πολλοί θεωρούν πως ο πλοίαρχος υπερεκτίμησε τις ικανότητες του πλοίου και δεν έκοψε ταχύτητα τη μοιραία νύχτα.

Υπήρχε γενικά μεγάλος ανταγωνισμός με την αντίπαλη εταιρεία του Ευθυμιάδη και μια διαρκής προσπάθεια να φανεί ότι το «Ηράκλειον» ήταν καλύτερο και ταχύτερο πλοίο. Αυτός δε ο ανταγωνισμός έγινε και πάλι να συγκρουστεί το F/B «Ηράκλειον» με το F/B «Φαιστός» στην είσοδο του Πειραιά, διότι οι δυο καπετάνιοι, λόγω των τεταμένων σχέσεων, δεν υποχώρησαν.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΝΑΥΑΓΙΟΥ

Την Τετάρτη 7 Δεκεμβρίου 1966 το «Ηράκλειον» με 212 επιβάτες και 71 άτομα πλήρωμα, φορτωμένο με 18 φορτηγά αυτοκίνητα και 1 ΙΧ αποπλέει από Σούδα για Πειραιά στις 19:30 με καθυστέρηση μισής περίπου ώρας. Η καθυστέρηση αυτή οφειλόταν στην αναμονή ενός φορτηγού ψυγείου το οποίο φορτώθηκε τελευταία στιγμή.

Στην πραγματικότητα ενώ το πλοίο ήταν σχεδόν λυμένο, ένα καθυστερημένο φορτηγό ανάγκασε τον πλοίαρχο να φέρει το πλοίο πίσω στην αποβάθρα και να το πάρει. Στη συνέχεια, λύθηκαν πάλι οι κάβοι και το πλοίο ετοιμάστηκε να μανουβράρει για τον απόπλου αλλά τότε το λευκό ψυγείο φορτωμένο πορτοκάλια - το μοιραίο όχημα που ήταν εν μέρει η αιτία του ναυαγίου - φάνηκε στη στροφή με αναμμένα φώτα και κορνάροντας. Ο πλοίαρχος, επειδή δεν ήθελε ν' αφήσει όχημα απ' έξω και να δυσαρεστήσει πελάτη, αναγκάστηκε, εκ των πραγμάτων, να μανουβράρει ξανά. Το ψυγείο μπήκε από την πόρτα - η οποία ήταν στο πλάι του πλοίου - και τοποθετήθηκε καθετί κανονικά. Έτσι, είχε κατεύθυνση προς τους δυο καταπέλτες (πόρτες) του πλοίου και όχι όπως τα άλλα αυτοκίνητα που βρίσκονταν στο πρωραίο χώρο οχημάτων, με τον άξονα τους παράλληλο με τον διαμήκη άξονα του πλοίου. Το πλοίο μετά την έξοδο από τον όρμο της Σούδας μέχρι περίπου τις 22:00 προσαυτούμενο κατά κάποιο τρόπο από τη στεριά ταλαντώνεται ελαφρώς, κατάσταση η οποία αρχίζει να αλλάζει μετά τις 22:00 όπου η κακοκαιρία δυναμώνει καθώς το πλοίο βρίσκεται ολοένα και σε πιο ανοιχτή θάλασσα και αρχίζει να παίρνει μεγάλες γωνίες εγκάρσιας κλίσης. Ενδεικτική, για να γίνουν πιο εύκολα κατανοητές οι συνθήκες που επικρατούσαν εκείνη τη μέρα, είναι η μετεωρολογική πρόβλεψη όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά: «...Νότιοι άνεμοι δυνάμει 7 και τοπικός 8 μποφόρ αναμένεται να επικρατήσουν τις προσεχείς 12 ώρες στο Αιγαίο, το Κρητικό και το Λιβυκό πέλαγος. Κατάσταση θάλασσας πολύ κυματώδης και τοπικά τρικυμιώδης...». Λόγω των έντονων ταλαντώσεων από κάποια στιγμή και έπειτα τα αυτοκίνητα αρχίζουν και κινούνται επικίνδυνα και χτυπάνε το ένα πάνω στο άλλο. Παρά τις πρώτες ανησυχίες ενδείξεις τόσο ο Υπάρχος όσο και ο Πλοίαρχος δεν προβαίνουν σε λήψη κάποιου μέτρου που θα μπορούσε ενδεχομένως να βοηθήσει την κατάσταση. Γύρω στα μεσάνυχτα η κακοκαιρία παρουσιάζει έξαρση με ισχυρούς ΝΔ ανέμους έντασης 8 μποφόρ και περιορισμένη ορατότητα λόγω βροχής. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες στις 01:10 ανατρέπεται φορτηγό αυτοκίνητο που μετέφερε έλαια και σαπούνια καθιστώντας πλέον το δάπεδο ολισθηρότατο και πολύ επικίνδυνο. Παρ' όλα αυτά ούτε και τώρα ο Πλοίαρχος κάνει κάτι ενώ τα περιο-

Γράφει η

Γεωργία Καντάκη του Εμμανουήλ

σότερα αυτοκίνητα αλληλοσυγκρούονται και υφίστανται ζημιές. Δέκα λεπτά αργότερα (01:20) το φορτηγό-ψυγείο παρασέρνει τους τάκους που το κράταγαν ακινητοποιημένο και προσκορπίζει στον αριστερό και στη συνέχεια στο δεξιό καταπέλτη του πλοίου. Πολλά αυτοκίνητα ανατρέπονται καθιστώντας τη μετάβαση και μετακίνηση στον χώρο οχημάτων αδύνατη λόγω επικινδυνότητας. Σε χρονικό διάστημα ενός τετάρτου 01:30-01:45 το «κρίσιμο» φορτηγό ψυγείο συνεχίζει να χτυπά τρεις φορές τους καταπέλτες ώσπου στην τελευταία πρόσκρουση ο δεξιός καταπέλτης υποχωρεί και ανοίγει «ομαλώς» όπως επισημαίνουν στις μαρτυρίες τους οι επιζώντες. Το φορτηγό-ψυγείο φτάνει μέχρι το χείλος του καταπέλτη και η καρτόσα πέφτει στη θάλασσα Πλέον, τα νερά ελεύθερα εισρέουν και εκρέουν προς και από το κατάστρωμα οχημάτων ενώ στο πρυμναίο δεξί μέρος παρατηρείται μόνιμη συγκέντρωση υδάτων. Στις 01:50 σύμφωνα με τις καταθέσεις το πλοίο παίρνει μεγάλη κλίση προς τα δεξιά. Ο Πλοίαρχος για να αντιμετωπίσει την έντονη δεξιά κλίση δίνει εντολή να αντληθούν τα νερά και να γεμίσουν τις δεξαμενές της αριστερής πλευράς ώστε το πλοίο να επανέλθει στην κατακόρυφη θέση. Η απάντηση που παίρνει είναι πως για τεχνικούς λόγους η εκτέλεση της εντολής είναι αδύνατη.

Στις 01:59 από το πλοίο εκπέμπεται σήμα «XANOMEN ΔΕΞΙΑΝ ΠΟΡΤΑΝ ΓΚΑΡΑΖΙ//ΘΕΣΙΣ ΠΛΟΙΟΥ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ//» ενώ παράλληλα η κλίση αυξάνει με επιταχυνόμενο ρυθμό και το πλοίο ανακόπτει την ταχύτητά του. Στις 02:05 εκπέμπεται σήμα SOS και μόλις στις 02:07, περίπου μισή ώρα δηλαδή μετά την απώλεια του καταπέλτη σημειώνεται συναγεμιά της υπερωλικής κλίσης δεξιά η οποία συνεχώς αυξάνεται. Από τη στιγμή αυτή και μετά η ταχύτητα ανατροπής του πλοίου είναι τόσο μεγάλη που καθιστά σχεδόν κάθε προσπάθεια σωτηρίας μάταιη. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφέρουμε εδώ ότι δεν έγινε καμία οργανωμένη προσπάθεια διάσωσης των επιβατών από το πλήρωμα εκτός από μερικά σωσίβια που μοίρασαν κάποιοι ναύτες και την προσπάθεια του αρχιθαλαμηπόλου που πριν από τη σήμανση του συναγεμίου έκοψε τα σχοινιά μερικών σχεδίων ώστε να πέσουν στη θάλασσα. Το τελευταίο σήμα «ΒΥΘΙΖΟΜΑΙ» από τον ασύρματο εκπέμπεται στις 02:12. Δύο φορές επαναλήφθηκε το σήμα κινδύνου που έφτασε στον παράκτιο σταθμό της Βάρης και ακολούθησε σιγή. Τρία λεπτά αργότερα το πλοίο είχε ανατραπεί. Το «Ηράκλειον» βάζει «πλώρη» για τον βυθό, σε βάθος το οποίο υπολογίζεται στα 585 με 800 μέτρα. Το πλοίο βυθίστηκε πρώτα με την πλώρη (κατά μαρτυρία ναυαγού).

Το σήμα κινδύνου κινητοποιεί πολεμικά και εμπορικά πλοία, αλλά φτάνουν αργοπορημένα στο σημείο του ναυαγίου, λόγω της θαλασσοταραχής. Το πρώτο σήμα σε πλοίο του Πολεμικού Ναυτικού -συγκεκριμένα στο αρματαγωγό «Σύρος»- να σπεύσει για έρευνα και διάσωση των ναυαγών δόθηκε τέσσερις ώρες μετά το τελευταίο SOS του πλοίου, δηλαδή στις 6 το πρωί. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι μολονότι το επιβατηγό πλοίο «Μίνως» την ώρα του ναυαγίου έπλεε μόλις 15 ναυτικά μίλια βορειότερα του «Ηράκλειον» δεν ενημερώθηκε ποτέ να σπεύσει για βοήθεια. Το πλοίο «Φαιστός», που είχε αποπλέσει από τη Σούδα τα μεσάνυχτα ακολουθώντας την ίδια ρότα, δεν έλαβε ποτέ το σήμα κινδύνου. Ο ασύρματος ήταν χαλασμένος...

Γύρω στις 10 το πρωί μια «Ντακότα» με συγκυβερνήτη τον Βασίλειο Κωνσταντίνο υπερπίπτει του σημείου του ναυαγίου και εντοπίζει το μοιραίο φορτηγό - ψυγείο να επιπλέει. Ο Τύπος της εποχής θα μιλήσει για κίνηση εντυπωσιασμού του βασιλιά, αλλά υπάρχει και η εκδοχή ότι πήγε αυτοπροσώπως στο σημείο για να καταρρίψει τους ισχυρισμούς της Τουρκίας, ότι η Ελλάδα αδυνατεί να παράσχει βοήθεια σε κινδυνεύοντα σκάφη στο Αιγαίο.

Δεκάδες άνθρωποι βρέθηκαν στη θάλασσα παλεύοντας για να κρατηθούν στη ζωή. Πολλοί περισσότεροι εγκλωβίστηκαν μέσα στις καμπίνες και πέθαναν αβοήθητοι.

Οι πρώτοι ναυαγοί περισυλλέγησαν μετά το μεσημέρι της 8ης Δεκεμβρίου. Έμειναν δηλαδή μέσα στο νερό για περισσότερο από 10 ώρες. Τι τους κράτησε ζωντανούς; Όπως αφηγήθηκαν οι περισσότεροι από τους 47 επιζώντες, η ξαφνική τύχη που τους βρήκε μέσα σε ένα σκηνικό απόλυτου τρόμου ήταν το πετρέλαιο από το πλοίο που κάλυψε το σώμα τους, με αποτέλεσμα να τους κρατήσει ζεστούς και να τους σώσει από την υποθερμία.

Οι διασωθέντες μεταφέρθηκαν αρχικά στο Τζάνειο Νοσοκομείο του Πειραιά. Ανάμεσά τους δεν υπήρχε καμία γυναίκα. Μνημειώδης όμως έμεινε η προσπάθεια της Άλκηστης Αγοραστάκη, φοιτήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, η 22χρονη Χανιώτισσα ήταν η μοναδική γυναίκα που έδωσε μάχη με τα κύματα, έσωσε συνεπιβάτες της, αλλά η ίδια δεν τα κατάφερε. Διασωθέντες είπαν πως την έβλεπαν να παλεύει με τα κύματα μέχρι τις έξι το πρωί και πέθανε από το κρύο και την εξάντληση.

Ο πλοίαρχος του μοιραίου πλοίου, ο Εμμανουήλ Βερνίκος, ήταν ο πρώτος που έπεσε στην θάλασσα φέροντας σωσίβιο, όπως είπαν οι διασωθέντες αξιωματικοί, δεν βρέθηκε όμως ποτέ ο ίδιος ή το πτώμα του.

Αποκλειστικά φωτογραφία του ναυαγίου εις την 3^η σελίδα

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Το «Ηράκλειον» καταπονίζεται άκαρπιας με τον πλοίαρχο του όρθιο εις την γέφυρα

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΟΚΤΑΛΕΠΤΟΥ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ: ΥΠΕΡΔΙΑΚΟΣΙΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΨΥΧΑΙ ΣΤΟΝ ΒΥΘΟ

«Όρα 2:05»: SOS - «Όρα 2:10»: «Επιζέμεθα... Και κατόπιν ο αγλ. - 66 άνθρωποι το B.N.

ΕΠΕΡΕΜΕΝΑΙ ΟΙ ΕΚΚΙΝΗΣΕΙΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τραγικά στυγαία μεγάλης άγνοίας

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΨΥΧΑΙ ΣΤΟΝ ΒΥΘΟ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Συμπερασματικά...

Παλεύοντας με του θάνατο πάνω στα κύματα για τη ζωή

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ

☞ ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 1η σελ.

του 1890 ανατίθεται στον αρχιτέκτονα Ερνέστο Τσίλλερ η οικοδόμηση του Ανακτόρου του Διαδόχου (σημερινό Προεδρικό Μέγαρο), στη θέση όπου βρισκόταν ο βασιλικός λαχανόκηπος. Το οικοπέδο καταλαμβάνει ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ των οδών Ηρώδου Αττικού, Αραβαντινού, Ησιόδου, Μελεάγρου και Διοχάρους (σημερινή Βασιλέως Γεωργίου Β').

Σήμερα που η Αθήνα επεκτάθηκε, το Προεδρικό Μέγαρο βρίσκεται στο κεντρικότερο σημείο της πόλης, πίσω από τον Εθνικό κήπο και το Κοινοβούλιο, στα όρια ακριβώς του ιστορικού κέντρου και της νέας πόλης.

Το Προεδρικό Μέγαρο καταλαμβάνει συνολική έκταση 27 περίπου στρεμμάτων, μεγάλο τμήμα της οποίας κατέχει ο κήπος. Στην κύρια όψη του κτιρίου, επί της Ηρώδου Αττικού, βρίσκεται η επίσημη είσοδος του Μεγάρου. Η ανεπίσημη είσοδος βρίσκεται επί της Βασιλέως Γεωργίου Β'.

Ο σχεδιασμός του «Ανακτόρου του Διαδόχου», όπως έγινε γνωστό το κτίριο, ανατέθηκε στον Ερνέστο Τσίλλερ. Το ανάκτορο άρχισε να κτίζεται το 1891 και τελείωσε έξι χρόνια αργότερα, το 1897.

Την παραμονή των Χριστουγέννων του 1909 πυρκαγιά κατέστρεψε ένα μεγάλο τμήμα του κτιρίου των Ανακτόρων όπου διέμενε ο βασιλεύς, δηλαδή της σημερινής Βουλής, με αποτέλεσμα το Ανάκτορο του Διαδόχου να χρησιμοποιηθεί προσωρινά ως κατοικία και της υπόλοιπης βασιλικής οικογένειας. Μετά τη δολοφονία του Γεωργίου του Α' (1913) και την άνοδο στο θρόνο του διαδόχου Κωνσταντίνου μετατρέπεται οριστικά σε βασιλικά Ανάκτορα.

Η χρήση του κτιρίου ως Ανακτόρων διακόπτεται το 1924 όταν καταλύεται η βασιλεία και ανακηρύσσεται Δημοκρατία. Το κτίριο χρησιμοποιείται ως Προεδρικό Μέγαρο μέχρι το 1935 και επανέρχεται στην αρχική του χρήση με την παλινόρθωση της Μοναρχίας το 1935 και την επιστροφή του Βασιλέως.

Μετά τη μεταπολίτευση του 1974 και την οριστική εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στη χώρα, το κτίριο χρησιμοποιείται πλέον ως Προεδρικό Μέγαρο και ως κατοικία των εκάστοτε Προέδρων.

Η ξενάγησή μας ξεκίνησε από τον **2ο όροφο** όπου βρίσκεται το Μουσείο του Προεδρικού Μεγάρου και περιλαμβάνει αντικείμενα που προσφέρθηκαν στην Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας και τελούν υπό την διαχείριση της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

Η επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει περίτεχνα εκθέματα με εθνική, ιστορική ή καλλιτεχνική αξία που δώρισαν στην Πρόεδρο ηγέτες και πρέσβεις ξένων κρατών, στρατιωτικοί σχηματισμοί των Ενόπλων Δυνάμεων, θρησκευτικές, δημοτικές και πρυτανικές αρχές, πολιτιστικοί σύλλογοι και σωματεία. Το Μουσείο του Προεδρικού Μεγάρου εγκαινιάστηκε από την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου και λειτουργεί από τον Φεβρουάριο του 2023.

Ο υπόλοιπος 2ος όροφος, όπου ήταν στο παρελθόν επί βασιλείας τα διαμερίσματα των βασιλοπαίδων, έχει μετατραπεί σε γραφεία και δεν είναι επισκέψιμα.

Ο **1ος όροφος** είναι υπό ανακαίνιση και δεν είναι επί του παρόντος επισκέψιμος. Περιλαμβάνει μια σειρά σαλονιών, μια μεγάλη τραπέζα και μια βιβλιοθήκη. Περιέχει πολύτιμα έπιπλα, πίνακες σπουδαίων ζωγράφων, αξιολογικά βιβλία και επί βασιλείας ήταν τα ιδιωτικά διαμερίσματα των βασιλέων.

Το **ισόγειο** περιλαμβάνει την Κεντρική Είσοδο του Προεδρικού Μεγάρου, το Γραφείο της Προέδρου της Δημοκρατίας, την Αίθουσα Αναμονής, το Βυζαντινό Σαλόνι, την Αίθουσα Συσκέψεων, την Αίθουσα Διαπιστευτηρίων και την Αίθουσα Δεξιώσεων.

Κατά την περίοδο της βασιλείας το ισόγειο έπαιξε αντίστοιχο με τον σημερινό ρόλο, δηλ. ήταν ο χώρος εργασίας του βασιλέως και ο χώρος υποδοχής των επισήμων.

Ξεναγηθήκαμε σε όλους τους χώρους πλην του Γραφείου της Προέδρου.

Η **Κεντρική Είσοδος** του Προεδρικού Μεγάρου είναι κατασκευασμένη από λευκό πεντελικό μάρμαρο και πλαισιωμένη από ολόσωμους ιωνικούς κίονες, και φωτίζεται διακριτικά χάρι σε μία μεγάλη τετράγωνη γυάλινη οροφή, από όπου περνά άπλετο το φυσικό φως.

Η φαρδιά μαρμάρινη σκάλα που οδηγεί στον πρώτο όροφο, χωρίζεται στο πλατύσκαλο συμμετρικά σε δυο σκέλη. Στον πρώτο όροφο, τόσο οι κίονες που την περιβάλλουν, όσο και οι παραστάδες των χώρων κίνησης ακολουθούν τον κορινθιακό ρυθμό.

Απέναντι από το πλατύσκαλο, δεσπόζει ο πίνακας του ζωγράφου George B. Scott, φιλοτεχνημένος το 1914, που απεικονίζει τον Βασιλέα Κωνσταντίνου Α', έφιππο στρατηλάτη. Ο Scott περιβάλλει το κυρίως θέμα του με ένα φαρδύ δάφνιο στεφάνι και τις επιγραφές Ιωάννινα, Γιαννιτσά, Σαραντάπορο, Μπέλες, Κίλικς και Λαχανάς, τοπωνύμια που φέρνουν στη μνήμη τις μεγάλες νίκες του ελληνικού στρατού στους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-1913.

Η **Αίθουσα Αναμονής** βρίσκεται αριστερά από την κύρια είσοδο και είναι ο χώρος που φιλοξενεί για λίγη ώρα τους πολίτες που επιθυμούν να συναντήσουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Οι Φορηγιώτες και οι φίλοι τους στην Αίθουσα των Διαπιστευτηρίων.

Άποψη του Μουσείου με τα εκθέματα.

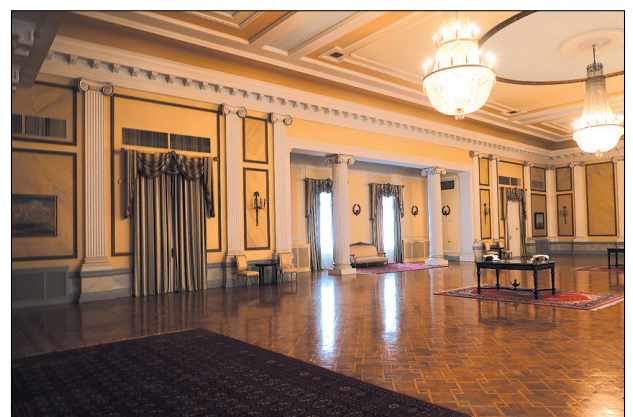
Η Αίθουσα Συσκέψεων

Η Κεντρική Είσοδος του Προεδρικού Μεγάρου

Η Αίθουσα Αναμονής

Αίθουσα Δεξιώσεων

Η αίθουσα φωτίζεται από δυο μεγάλα παράθυρα με θέα τον κήπο της οδού Ηρώδου Αττικού. Τους τοίχους της κοσμούν ελαιογραφίες Ελλήνων ζωγράφων, ευγενική προσφορά της Εθνικής Πινακοθήκης.

Το **«Βυζαντινό» Σαλόνι** είναι η αίθουσα όπου δίδονται οι διαβεβαιώσεις Μητροπολιτών και γίνονται ολιγομελείς ορκωμοσίες Υπουργών και άλλων αξιωματούχων. Αποτελεί συνέχεια της Αίθουσας Αναμονής. Στα αρχικά σχέδια του Τσίλλερ το σαλόνι αυτό φέρει την ονομασία «οικογενειακό δωμάτιο». Τα τελευταία χρόνια η αίθουσα είναι γνωστή ως «Βυζαντινό» σαλόνι, χαρακτηρισμός που του προσέδωσαν ο διάκοσμός του με τις βυζαντινές εικόνες, τα εκθέματα στις βιτρίνες καθώς και τα έπιπλα. Οι εικόνες, καθώς και τα θαυμάσια δείγματα της αργυροχοϊκής τέχνης του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα έχουν παραχωρηθεί ευγενικά από το Βυζαντινό Μουσείο, την Εθνική Πινακοθήκη και τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη. Τα περισσότερα έπιπλα της αίθουσας προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη και είναι του 19ου αιώνα, αντίγραφα βυζαντινών επίπλων όπως αυτά απεικονίζονται στις φορητές εικόνες και τις επίτοιχες αιογραφίες της περιόδου.

Η **Αίθουσα Συσκέψεων** είναι μία μεγάλη εσωτερική αίθουσα η οποία χρησιμοποιήθηκε λίγες φορές ως αίθουσα συσκέψεων των πολιτικών αρχηγών με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και χρησιμεύει σε συναντήσεις του Προέδρου με ομάδες επισκεπτών. Στην αίθουσα δεσπόζει ένα λιτό, μακρόστενο τραπέζι. Ανάμεσα στα αντικείμενα που στολίζουν τον χώρο ξεχωρίζουν δώρα ηγετών ξένων κρατών. Η αίθουσα κοσμείται από πίνακες που έχει παραχωρήσει η Εθνική Πινακοθήκη.

Η **Αίθουσα Διαπιστευτηρίων** είναι μια από τις μεγαλύτερες αίθουσες του Μεγάρου και οφείλει το όνομά της στην χρήση της. Στο χώρο αυτό οι ξένοι πρέσβεις επιδίδουν τα διαπιστευτήριά τους στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η αίθουσα χρησιμοποιείται επίσης για την ορκωμοσία των μελών της Κυβέρνησης, την επίδοση τιμητικών διακρίσεων καθώς και για δεξιώσεις. Η αίθουσα αυτή σχεδιάστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα ως αίθουσα χορού και αποτέλεσε σημαντική προσθήκη στο υπάρχον κτίσμα. Το έργο ανέθεσε στον Τσίλλερ η πριγκίπισσα Σοφία το 1909. Ο Τσίλλερ σχεδίασε δυο παραλλήλες για τη στέγη της αίθουσας. Αυτή που επελέγη και πραγματοποιήθηκε ήταν μια πρωτοποριακή θολωτή μεταλλική κατασκευή ανοίγματος 10μ. και μήκους 24μ. Την επίβλεψη του έργου ανέλαβε ο αρχιτέκτονας των Ανακτόρων Αναστάσιος Μεταξάς.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο πλούτος των διακοσμήσεων στο εσωτερικό της. Κατά μήκος της είναι τοποθετημένοι, ανά δυο, οκτώ κίονες ιωνικού ρυθμού. Η διευθέτησή τους διαιρεί την αίθουσα νοητά σε τρία τμήματα. Στο μεσαίο σχηματίζεται μια μικρή εσοχή όπου βρίσκεται το τζάκι και α-

κριβώς απέναντι υπάρχει μια σειρά από μεγάλα φωτιστικά παράθυρα. Πάνω από την εσοχή βρίσκεται ο εξώστης της ορχήστρας. Τα έπιπλα που κοσμούν το χώρο καθώς και τα μεγάλα επιδαπέδια κρηοπήγια, προέρχονται από Γαλλικά εργαστήρια του 17ου, 18ου και 19ου αιώνα.

Στην Αίθουσα Διαπιστευτηρίων οδηγεί ένας φωτεινός επιμήκης προθάλαμος. Τους τοίχους του κοσμούν πίνακες γνωστών Ελλήνων ζωγράφων.

Η **Αίθουσα Δεξιώσεων** είναι η μεγαλύτερη αίθουσα του Προεδρικού Μεγάρου. Εδώ δίνονται οι μεγάλες δεξιώσεις και τα επίσημα δείπνα.

Η αίθουσα αποτελεί νεότερη προσθήκη στο αρχικό κτίριο και κατασκευάστηκε το 1962 από τον Αλέξανδρο Μπαλτατζή με την ευκαιρία των γάμων της πριγκίπισσας Σοφίας, πρωτότοκης κόρης του βασιλιά Παύλου, με τον πρίγκιπα Δον Χουάν Κάρλος, μετέπειτα βασιλείς της Ισπανίας. Η εσωτερική διακόσμηση της ακολουθεί το ύφος της Αίθουσας Διαπιστευτηρίων της οποίας αποτελεί προέκταση σε υψηλότερο επίπεδο.

Για τον λόγο αυτό, όταν η χωρητικότητά της δεν επαρκεί, η αίθουσα δεξιώσεων ενοποιείται με την αίθουσα διαπιστευτηρίων. Τους τοίχους της κοσμούν οι πίνακες μεγάλων ελλήνων ζωγράφων που έχουν παραχωρηθεί από την Εθνική Πινακοθήκη, καθώς και μια μεγάλη ταπισερί που απεικονίζει τη στέψη της Βασιλίσσας του Σαββά.

Στην τελευταία αυτή αίθουσα μας προσφέρθηκε ένα δροσερό αναψυκτικό και νερό, και η επίσκεψή μας έληξε με τις καλύτερες εντυπώσεις. Και στα επόμενα!

Ρένα Κανιτάκη – Γιαννοπούλου

<https://www.presidency.gr/proedriko-megaro/>

Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού

Μέλη και Φίλοι του Συλλόγου κατά την ξενάγηση στον Αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού

Περαστικοί στον πεζόδρομο της οδού Ερμού μετά από τον σταθμό του ΗΣΑΠ στο Θησείο, ακούμε και ενίοτε βλέπουμε τον Κεραμεικό, αλλά πόσοι είχαμε το ενδιαφέρον και τη διάθεση να «αγγίξουμε» τα ερείπια αυτού του χώρου που συνδέεται, μεταξύ άλλων, και με μια από τις λαμπρότερες περιόδους της ελληνικής Ιστορίας, τον Χρυσόν αιώνα του Περικλέους;

Στο πλαίσιο των πολιτιστικών προσφορών του ο Σύλλογος Φουρνιωτών και Φίλων της Φουρνής Κρήτης σκόπευε να προσφέρει αυτήν την ευκαιρία στα μέλη και στους φίλους του. Έτσι, την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 2023 και με σύμμαχο τον ευχάριστο καιρό, 30 μέλη και φίλοι του Συλλόγου μας αδράξαμε την ευκαιρία και με την καθοδήγηση και τις πληροφορίες της ξεναγού μας κυρίας Βάντας Ρεφενέ περιηγήθηκαμε στον αρχαιολογικό χώρο (έκτασης περίπου 38 στρεμμάτων) και στο (μικρό και στενάχωρο) Μουσείο του Κεραμεικού. Όσοι «κατηφόρισαν» στον χώρο των ερειπίων για πρώτη φορά γνώρισαν από κοντά τμήμα του Θεμιστόκλειου τείχους, την κοίτη του ποταμού Ηριδανού, το αρχικό τμήμα της Ιεράς Οδού, το Δημόσιο Σήμα και τον χώρο στον οποίον ο Περικλής εκφώνησε τον πασίγνωστο Επιτάφιο λόγο του. Όλοι αντιληφθήκαμε ότι από την εποχή του Περικλέους η Αθήνα στην περιοχή έχει «ψηλώσει» αρκετά μέτρα (ίσως 8 έως 9) από σεισμούς και προσχώσεις, εξ ου και οι μεταγενέστερες αρχαιολογικές ανασκαφές. Η πανίδα του χώρου εκτιμάται σε περί τα 15 είδη, μεταξύ των οποίων και χελώνες που μας περιεργάζονταν, όπως και εμείς, άλλωστε, περιεργαζόμασταν τον χώρο, βεβαίως όχι το ίδιο νωχελικά.

Η ευχάριστη περιήγηση και περιεκτική ξενάγησή μας ολοκληρώθηκε μετά από περίπου δυόμισι ώρες. Μετά από την προφανή φωτογραφική απαθανάτιση της συντροφιάς μας, αφού ευχαριστήσαμε την ξεναγό μας, χωρίσαμε ευελπιστώντας να ξαναβρεθούμε στην επόμενη πολιτιστική προσφορά του Συλλόγου μας.

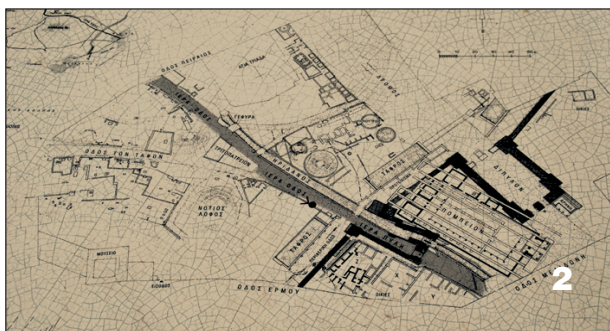
Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζονται, κατά την κρίση του συντάκτη του, τα πιο χαρακτηριστικά και ενδιαφέροντα στοιχεία για τον χώρο και το μουσείο.

Συνοπτικά στοιχεία

Ο Κεραμεικός αποτελούσε μέρος του αρχαίου αττικού δήμου και εκτεινόταν από τα βορειοδυτικά όρια της Αγοράς μέχρι την περιοχή της Ακαδημίας. Ήταν το χαμηλότερο σημείο της Αθήνας και όφειλε το όνομα του στα πολλά εργαστήρια κεραμικής που βρίσκονταν στις όχθες του ποταμού Ηριδανού ή κατά μία παράδοση στον ήρωα Κέραμο, γιο του Διονύσου και της Αριάδνης, και προστάτη των κεραμικών. Όταν κτίστηκε το Θεμιστόκλειο τείχος, ο δήμος χωρίστηκε στον έσω Κεραμεικό, όπου υπήρχαν οικίες και εργαστήρια, και τον έξω Κεραμεικό, με το νεκροταφείο της πόλης. Ο σημερινός αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει τμήμα και του εντός και του εκτός των τειχών αρχαίου δήμου και εκτείνεται από Βορρά προς Νότο σε μήκος περίπου 200 μέτρων (φωτογραφίες 1 και 2). Στον χώρο διακρίνεται τμήμα από το Θεμιστόκλειο τείχος, στο οποίο βρίσκονταν και οι δύο σημαντικότερες πύλες του, το Δίπυλον (ή Θριάσια Πύλη) και η Ιερά Πύλη.

Τα τείχη (φωτογραφίες 3 και 4)

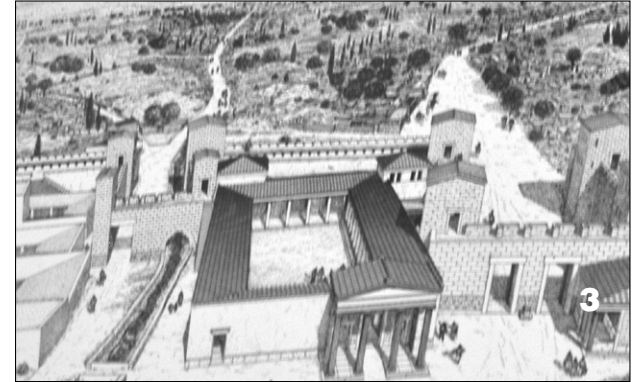
Αποτελεί το χαρακτηριστικότερο και καλύτερα διατηρημένο τμήμα της οχύρωσης της αρχαίας Αθήνας. Η ολική περίμετρος του τείχους που έκλεινε κυκλικά την πόλη ήταν περί-

που 6.500 μέτρα και διέθετε τουλάχιστον 13 πύλες. Οι 2 σημαντικότερες βρίσκονταν στον Κεραμεικό: το Δίπυλον και η Ιερά Πύλη. Τα θεμέλια της οχύρωσης, όπως τη βλέπουμε σήμερα, τέθηκαν το 479- 478 π.Χ. με την προτροπή του Θεμιστοκλή (δεν υπάρχουν ευρήματα από την προϋπάρχουσα οχύρωση), και παρέμειναν στην ίδια θέση με συνεχείς επισκευές για περίπου 1.000 χρόνια. Είχε λίθινη βάση μέχρι περίπου 1,5 μέτρο ύψος και στο υπόλοιπο, έως τα 7- 8 μέτρα, ωμές πλίνθους. Στην κορυφή διέθετε επάλξεις. Το πάχος του ήταν 2,5 μέτρα και μπροστά του είχε σκαφίει τάφρος. Στο τέλος του 4ου αι. π.Χ. (Μακεδονικοί πόλεμοι) κατασκευάστηκε ένας δεύτερος εξωτερικός περίβολος, το προτείχισμα. Ανάμεσα στο τείχος και στο προτείχισμα διερχόταν η περιφερειακή οδός. Το 86 π.Χ. ο ρωμαϊκός στρατός υπό τον Σύλλα εισέβαλε στην Αθήνα από την περιοχή του Κεραμεικού καταστρέφοντας μέρος του τείχους. Η οχύρωση της πόλης περιέπεσε σε αχρηστία κατά τους επόμενους 3 αιώνες της ρωμαϊκής ειρή-

Γράφει ο
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΛΑΚΗΣ
Δρ χημικός μηχανικός
(e-mail: dhadjidakis@yahoo.com)

νης (Pax Romana), αλλά επισκευάστηκε κατά την περίοδο των επιδρομών του βαρβαρικού φύλου των Ερούλων το 267 μ.Χ. Η τελευταία ανακαίνιση της οχύρωσης χρονολογείται επί Ιουστινιανού (482-565 μ.Χ.). Γενικότερα, το Θεμιστόκλειο τείχος αποτελούσε την πρώτη οχυρωμένη γραμμή της πόλης, με την Ακρόπολη να αποτελεί τη δεύτερη και έσχατη.

Το Δίπυλον (φωτογραφία 2 και 3)

Το Δίπυλο ή Θριάσια Πύλη, η σημαντικότερη πύλη του τείχους της Αθήνας, αποτελούσε την κύρια είσοδο της πόλης. Κτίστηκε το 478 π.Χ. και με εμβαδόν 1,8 στρέμμα ήταν η μεγαλύτερη πύλη του αρχαίου κόσμου. Όπως σχεδόν όλες οι αρχαίες πύλες, διέθετε μία μεγάλη κρήνη, όπου μπορούσαν να δροσιστούν οι ταξιδιώτες πριν εισέλθουν στο Άστυ. 4 ψηλοί πύργοι στις γωνίες δημιουργούσαν έναν μεγάλο ορθογώνιο χώρο, εν είδει αυλής πλάτους περίπου 40 μέτρων, με σκοπό τον εγκλωβισμό των επιτιθέμενων. Στις επάλξεις των τοίχων που συνέδεαν τους πύργους υπήρχαν θυρίδες για τους τοξότες. Η πύλη έκλεινε με 2 θύρες, στις οποίες φαίνεται ότι οφείλεται η ονομασία της. Η μεγάλη αυλή του Δίπυλου, εκτός από την αμυντική και την οδική λειτουργία της, ήταν και χώρος καθημερινής συνάντησης εμπόρων και μικροπωλητών, αλλά και επίσημης συγκέντρωσης των Αθηναίων στην πομπή των Παναθηναίων προς την Αγορά και την Ακρόπολη και στις επιτάφιας τελετές του Δημόσιου Σήματος (το 430 π.Χ., εκφωνήθηκε από τον Περικλή ο Επιτάφιος λόγος για τους πρώτους νεκρούς του Πελοποννησιακού Πολέμου).

Η Ιερά Πύλη, ο ποταμός Ηριδανός και η Ιερά Οδός (φωτογραφίες 2, 3 και 5)

Η Ιερά Πύλη ονομάστηκε έτσι ως σημείο αφετηρίας της

Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 5η σελ.

πομπής με προορισμό την Ελευσίνα για τα Ελευσίνια Μυστήρια. Από εκεί περνούσε ο ποταμός Ηριδανός, ο οποίος και σήμερα διακρίνεται στον χώρο, αν και με ελάχιστο νερό (φωτογραφία 5). Στα ρωμαϊκά χρόνια (3ος αι. μ.Χ.), το τμήμα αυτό της κοίτης καλύφθηκε από αψίδα, την οποία βλέπουμε και σήμερα. Φαίνεται ότι ο Ηριδανός πήγαζε από τον Λυκαβηττό και ακολουθούσε μία πορεία που περνούσε από την περιοχή του σημερινού Εθνικού Κήπου, της πλατείας Συντάγματος και, μέσω των σημερινών οδών Μητροπόλεως και Αδριανού, έφθανε στον Κεραμεικό, συνέχιζε στη σημερινή οδό Πειραιώς και έφθανε στον ποταμό Κηφισό.

Η Ελευσίνα ή Ιερά Οδός (φωτογραφία 2) ήταν από τους πανάρχαιους δρόμους της Αθήνας και από την Ιερά Πύλη οδηγούσε στην Ελευσίνα, σε απόσταση 100 σταδίων, περίπου 20 χλμ.

Η χρήση της οδού από την πομπή των Ελευσινίων Μυστηρίων της προσέδωσε ιδιαίτερη θρησκευτική σημασία. Με την Θεμιστόκλεια οχύρωση κατασκευάστηκαν και κρηπίδωματα για τη διευθέτηση της κοίτης του ποταμού Ηριδανού που μέχρι τότε μεταβαλλόταν συνεχώς και πλημμύριζε την περιοχή.

Μικρό ιερό με μαρμαρίνο βωμό στην Ιερά Πύλη

Στα νοτιοδυτικά της Ιεράς Πύλης και σε επαφή με την Ιερά Οδό, τον 5ον αι. π.Χ. κατασκευάστηκε μικρό ιερό με λίθινη βάση και μαρμαρίνο βωμό, ο οποίος μετακινήθηκε στο τέλος του 4ου αι. π.Χ., όταν κατασκευάστηκε το προτείχισμα. Ο βωμός χρησιμοποιούνταν επί 650 χρόνια, συνεχώς μετακινούμενος λόγω της ανόδου της στάθμης του εδάφους, και εντοπίστηκε κατά τις ανασκαφές στη στάθμη των ρωμαϊκών χρόνων (3,5 μέτρα ψηλότερα από αυτή του 5ου αι. π.Χ.). Το 2003 εγκαταστάθηκε εκ νέου στην αρχική βάση του 5ου αι. π.Χ.

Ο εντός των τειχών Κεραμεικός – Οι 3 οικίες

(φωτογραφία 2)

Το εντός των τειχών τμήμα του αρχαιολογικού χώρου καταλαμβάνεται από το Πομπείον, οικοδόμημα δημόσιου χαρακτήρα, και 3 οικίες που έχουν ονομαστεί Ζ, Χ και Υ. Η πληρέστερα ερευνημένη είναι η Ζ που βρίσκεται κοντά στο τείχος. Κτίστηκε περί το 430 π.Χ., με επανειλημμένες ανακατασκευές υπήρχε μέχρι τον 1ο αι. π.Χ. (ή 1ο αι. μ.Χ.), ανήκε στον χαρακτηριστικό τύπο της διώροφης αρχαίας ελληνικής οικίας, είχε εμβαδόν 600 τετραγωνικά μέτρα και διέθετε στο κέντρο αυλή με πηγάδι και περιμετρικά δωμάτια (ανδρώνας, γυναικωνίτης, μαγειρείο και αποθήκες). Τον 4ο αι. π.Χ. ίσως ήταν πανδοχείο με δούλες υφάντρες και ιεροδούλες. Μετά από την περίοδο 1ος αι. π.Χ.- 1ος αι. μ.Χ., ολόκληρη η συνοικία των 3 κτηρίων μετατράπηκε σε περιοχή εργαστηρίων κεραμικής και χαλκούργιας.

Το Πομπείον και η εορτή των Παναθηναίων

(φωτογραφίες 2, 3 και 7)

Στο Πομπείον, μεταξύ Δίπυλου και Ιεράς Πύλης, γινόταν η προετοιμασία της σημαντικότερης εορτής της αρχαίας Αθήνας, των Παναθηναίων που τελούνταν κάθε 4 χρόνια, στα μέσα Αυγούστου, προς τιμήν της θεάς Αθηνάς. Κτίστηκε περί το 400 π.Χ., είχε διαστάσεις περίπου 70 και 30 μέτρα και διέθετε περιστυλιή αυλή, πρόπυλο και δωμάτια συμποσίων. Εκεί αποθήκευαν προσφορές, εξαρτήματα και υλικά για την εορτή, ενώ στην αυλή προετοιμαζόταν το πλοίο των Παναθηναίων. Από εκεί ξεκινούσε η πορεία της πομπής για την Αγορά και την Ακρόπολη. Εδώ σύχναζε και ο κυνικός φιλόσοφος Διογένης. Το κλασικό κτήριο καταστράφηκε το 86 π.Χ. από τους Ρωμαίους, ενώ αργότερα, τον 2ο και τον 4ο αι. μ.Χ. κτίστηκαν άλλα 2 οικοδομήματα που φαίνεται ότι συνέχισαν να εξυπηρετούν την προετοιμασία των Παναθηναίων έως την κατάργησή τους (3ος αι. μ.Χ.). Η οδός των Παναθηναίων ήταν ο μεγαλύτερος δρόμος της Αθήνας, πλάτους 9 μέτρων. Γενικότερα, η Αθήνα ήταν πυκνοδομημένη πόλη, με στενούς δρόμους πλάτους 1,5 έως 4 μέτρων.

Ο εκτός των τειχών Κεραμεικός

(φωτογραφίες 2, 6 και 8)

Στον έξω Κεραμεικό εκτεινόταν το αρχαιότερο και μεγαλύτερο νεκροταφείο της πόλης, γεμάτο ταφικούς περιβόλους, τύμβους και επιτύμβια μνημεία. Κοντά στην Ιερά Πύλη ξεκινούσε η οδός των Τάφων (φωτογραφία 6), με ταφικά μνημεία αθηναϊκών οικογενειών. Πολλές είναι και οι απλές λίθινες στήλες, με μόνη την επιγραφή του ονόματος του νεκρού, που αποτελούσαν τον μόνο επιτρεπτό τύπο ταφικού μνημείου, αφ' ότου ο Δημήτριος ο Φαληρέας απαγόρευσε τους πολυτελείς τάφους (επί του Μακεδόνα Κασσάνδρου, επιμελητής της Αθήνας κατά την περίοδο 317 π.Χ.- 307 π.Χ.).

Από την αρχή της Ιεράς Οδού, αριστερά και δεξιά, υπάρχουν τύμβοι με ακόμη και εκατοντάδες απλούς τάφους, οικογενειακοί τάφοι (περίβολοι), μεμονωμένα επιτύμβια μνημεία (ενδεικτικά, φωτογραφία 8). Έχει διασωθεί και μία λίθινη γέφυρα των ελληνιστικών χρόνων πάνω από τον ποταμό. Βασίμως μπορούμε να υποθέσουμε ότι συνεχόμενα ταφικά μνημεία υπήρχαν εκατέ-

ρωθεν της Ιεράς Οδού και σε μήκος αρκετών χιλιομέτρων προς την Ελευσίνα.

Το Τριτοπατριών (φωτογραφία 2)

Το Τριτοπατριών ήταν ένα ιερό, απλό υπαίθριο τέμενος, όπου οι Αθηναίοι (5ος και 4ος αι. π.Χ.) λάτρευαν τους κοινούς προγόνους τους με βρώσιμες και πόσιμες προσφορές. Κατά τη γαμήλια τελετή οι σύζυγοι επικαλούνταν την ευλογία τους για να αποκτήσουν αρσενικά τέκνα. Βρίσκεται περίπου 50 μέτρα από την Ιερή Πύλη, στο σημείο όπου διακλαδώνεται η Ιερά Οδός με την Οδό των Τάφων. Είχε χαμηλή περιείχιση και στο εσωτερικό του είχε αναπτυχθεί ένα αλσύλλιο.

Η οδός προς την Ακαδημία Πλάτωνος - Το Δημόσιο Σήμα (φωτογραφίες 2 και 3)

Η μήκους 1.600 μέτρων αρχαία οδός που ξεκινούσε από το Δίπυλον και οδηγούσε προς την Ακαδημία Πλάτωνος ονομαζόταν απλώς «Κεραμεικός» ή «Δρόμος». Επρόκειτο για την επισμότερη οδό της πόλης, επειδή εκατέρωθεν αυτής, στο λεγόμενο Δημόσιον Σήμα, ήταν, δημοσία δαπάνη, ενταφιασμένοι οι επιφανείς Αθηναίοι, καθώς και όλοι οι πεσόντες στις μάχες, με μοναδική τιμητική εξαίρεση τους πεσόντες στη μάχη του Μαραθώνα που θάφτηκαν στον ομώνυμο Τύμβο.

Για να τιμήσουν τους νεκρούς τους με τελετές, αγώνες και εκφώνηση επιτάφιων λόγων οι Αθηναίοι συγκεντρώνονταν στην πλατεία μπροστά από το Δίπυλον. Στον χώρο του Δημόσιου Σήματος υπήρχαν τάφοι επιφανών Αθηναίων, όπως των τυραννοκτόνων Αρμόδιου και Αριστογέιτονος, του Κλεισθένη, του Περικλή και του Θρασύβουλου. Εξακολούθησε να χρησιμοποιείται ως νεκροταφείο μέχρι και τα ρωμαϊκά χρόνια. Τα πρώτα μνημεία ήρθαν στο φως την περίοδο 1861- 63.

Η συστηματική ανασκαφή άρχισε το 1870 από την Αρχαιολογική Εταιρεία. Από το 1913 ανασκαφές διενεργεί το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο. Στις ανασκαφές ο Δρόμος αποκαλύφθηκε στο επίπεδο των κλασικών χρόνων μόνο κατά τη δυτική πλευρά του, όπου τα μνημεία είναι ένας αρχαϊκός τύμβος, ένα λουτρό των κλασικών χρόνων, το ταφικό μνημείο των Λακεδαιμόνων που έπεσαν το 403 π.Χ. στον Πειραιά και το ιδιόμορφο «ταφικό μνημείο στον τρίτο όρο» στο τέλος του αρχαιολογικού χώρου προς την οδό Πειραιώς. Η ανατολική πλευρά του δρόμου δεν έχει ακόμη ερευνηθεί. Οι ανασκαφές αποκάλυψαν την πολύ υψηλότερη στάθμη της οδού κατά τη ρωμαϊκή περίοδο με ταφικά μνημεία της εποχής.

Το Μουσείο και οι εκθεσιακοί χώροι του

Το Μουσείο, μέσα στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, χτίστηκε το διάστημα 1936- 38 σε σχέδια του H. Johannes, με δωρεά του Γερμανού βιομηχάνου G. Oberlander. Εγκαινιάστηκε το 1938 και περιλαμβάνει ευρήματα από το νεκροταφείο του Κεραμεικού που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την περίοδο της χρήσης του. Το κτήριο επεκτάθηκε το 1963 και ανακαινίστηκε το διάστημα 2003-04 με τη συνδρομή του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου.

Στο σχήματος Γ στεγασμένο αίθριο μπροστά από το Μουσείο εκτίθενται 16, διαφόρων τύπων, μαρμαρίνα επιτύμβια μνημεία των κλασικών χρόνων (5ος και 4ος αι. π.Χ.) και ένα ψηφιδωτό δάπεδο του 4ου αι. π.Χ. Στα περισσότερα επιτύμβια υπάρχουν σκηνές «δεξίωσης» και της χειραψίας αποχαιρετισμού του, συνήθως καθισμένου, νεκρού προς τους ζωντανούς. Στον αρχαιολογικό χώρο έχουν τοποθετηθεί αντίγραφα των σημαντικότερων από τα μνημεία.

Εσωτερικά, υπάρχουν 4 εκθεσιακοί χώροι που περιβάλλουν το αίθριο. Στον πρώτο χώρο και στο αίθριο φιλοξενούνται τα έργα της γλυπτικής, που καλύπτουν όλες τις εποχές της αρχαιότητας. Εκτίθενται επιτύμβιες στήλες και ανάγλυφα, κούροι, ενεπίγραφες βάσεις και μία σφίγγα. Ξεχωρίζουν η στήλη του Δεξίλεω και των αδελφών Παμφίλης και Δημητριάς, ο Κούρος, η Σφίγγα και το Λιοντάρι που βρέθηκαν στην Ιερά Πύλη, ο Ταύρος από τον περίβολο του Διονυσίου και η στήλη του Ευφύρου. Στις υπόλοιπες 3 αίθουσες εκτίθεται κεραμική και άλλα ευρήματα που, κυρίως, προέρχονται από την νεκρόπολη του Κεραμεικού.

Τα σημαντικότερα αθηναϊκά αγγεία της εποχής έχουν βρεθεί σε τάφους του Κεραμεικού. Μεταξύ αυτών και η περίφημη «οινοχή του Διπύλου» με την αρχαιότερη ελληνική αλφαβητική επιγραφή (δεύτερο ήμισυ του 8ου π.Χ. αι.) που σήμερα εκτίθεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο όπως και άλλα ευρήματα των ανασκαφών του Κεραμεικού.

Πηγές

• Θ. Γιοχάλας και Τόνα Καφετζάκη, Αθήνα – Ιχνηλατώντας την πόλη με οδηγό την ιστορία και τη λογοτεχνία, 6η έκδοση, Εστία (2019).

• Πληροφοριακά πινακίδια στον αρχαιολογικό χώρο.

• GoogleEarthPro (Κεραμεικός, Αθήνα)

• <https://www.latsis-foundation.org/ell/e-library>

(Κεραμεικός, 2014)

• <https://el.wikipedia.org/wiki/Κεραμεικός>

Σχεδιασμός για την επάρκεια ρεύματος στην Κρήτη μετά το κλείσιμο μονάδων της ΔΕΗ

Γράφει ο

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΛΑΚΗΣ

Δρ χημικός μηχανικός

(e-mail: dhadjidakis@yahoo.com)

Λύση για τη διασφάλιση της επάρκειας της Κρήτης σε ηλεκτρική ενέργεια δρομολογεί ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), μετά από την απόφαση της ΔΕΗ να αποσύρει παλαιές μονάδες που παρουσιάζουν συχνές βλάβες και δεν είναι αποδοτικές.

Με την απόσυρση δημιουργείται ένα κενό ισχύος 190 MW για το 2024 και το 2025, χρονιά που αναμένεται να τεθεί σε εμπορική λειτουργία η μεγάλη υποθαλάσσια διασύνδεση του νησιού με την Αττική (Ηράκλειο-Λαύριο), αφού οι αδειοδοτικές καθυστερήσεις μετέφεραν την ολοκλήρωση του έργου για το τέλος του 2024, έναντι του τέλους του 2023 που προέβλεπε το αρχικό χρονοδιάγραμμα.

Ο ΑΔΜΗΕ, στον οποίο έχει περιέλθει η διαχείριση του συστήματος της Κρήτης μετά από τη λειτουργία της μικρής υποθαλάσσιας διασύνδεσης με την Πελοπόννησο (Χανιά-Μολάοι), αναμένει την επίσημη απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) για την εγκατάσταση της νέας ισχύος για να προχωρήσει στην επιλογή των εταιρειών που θα την εγκαταστήσουν. Αν και το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει ανοιχτή διεθνή διαγωνιστική διαδικασία, ο διαχειριστής προκειμένου να αποφύγει αβεβαιότητες που μπορεί να προκύψουν και να ξεμείνει το νησί από ρεύμα μέσα στο καλοκαίρι, προσαποβλέπει σε μια μορφή κλειστού διαγωνισμού, στον οποίο θα συμμετάσχουν, πέραν της ΔΕΗ, 2 εταιρείες που διαθέτουν άδεια παραγωγής για την Κρήτη.

Οι 3 εταιρείες θα προσκληθούν να υποβάλουν προσφορές. Η επιλογή θα γίνει με κριτήριο το κόστος και τον χρόνο διαθεσιμότητας των μονάδων. Με αυτόν τον πρώτο κλειστό διαγωνισμό θα διασφαλιστεί η επάρκεια του νησιού σε ρεύμα για τη διετία 2024-25. Θα ακολουθήσουν νέοι διαγωνισμοί για εφεδρείες εκτάκτων αναγκών που κρίνονται απαραίτητες από τις αρμόδιες αρχές σε περίπτωση κάποιας βλάβης της υποθαλάσσιας διασύνδεσης. Οι ανάγκες για εφεδρείες εκτάκτων αναγκών έχουν υπολογιστεί από τον ΑΔΜΗΕ στα 500 MW, με αιχμή του συστήματος του νησιού στα 800 MW. Οι διαγωνισμοί αυτοί θα είναι ανοιχτοί σε όλες τις τεχνολογίες παραγωγής ρεύματος και η επιλογή θα γίνεται με κριτήρια οικονομικά και περιβαλλοντικά.

Παρεμπιπτόντως, αντίστοιχες λύσεις αναμένεται να δρομολογήσει και ο Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) ως διαχειριστής των μη διασυνδεδεμένων νησιών, καθώς η ΔΕΗ έχει συμπεριλάβει στον προγραμματισμό της την απόσυρση 32 μονάδων από το τέλος του 2023 έως το 2027. Συνολικά ο προγραμματισμός της ΔΕΗ περιλαμβάνει την απόσυρση 41 μονάδων έως το 2027, εκ των οποίων οι 9 στην Κρήτη και τις Κυκλάδες και οι 32 στα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Το κόστος αντικατάστασης της ισχύος από τις 41 μονάδες που θα αποσυρθούν σταδιακά, κυμαίνεται μεταξύ 350 και 500 εκατ. ευρώ, ανάλογα, εάν πρόκειται για αγορά ή ενοικίαση μονάδων.

Πηγές

<https://www.kathimerini.gr/economy/562758949/to-schedio-toy-admie-gia-tin-kriti/>

<https://myvolos.net/synagermos-gia-tin-eparkeia-revmatos/>

<https://www.ekriti.gr/kriti-irakleio/loyketo-sta-linoperamata-meta-tin-otoklirosi-tis-ilektrikis-diasyndesis-kritis>

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Όσοι καταθέτουν την συνδρομή τους στον λογαριασμό του Συλλόγου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας αριθμός λογαριασμού IBAN: GR230110695000069570713029, στα ονόματα **Ντούζου Μαρία** και **Καντάκη-Γιαννοπούλου Ειρήνη**, παρακαλούνται να γράφουν στην κατάθεση το όνομά τους και στη συνέχεια να ενημερώνουν σχετικά την Ταμία μας κα **Μαρία Τουτουδάκη-Ντούζου** στο τηλ. 210 9345556.

Σας υπενθυμίζουμε ότι η έκδοση της Εφημερίδας μας και οι εν γένει πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου μας, στηρίζονται αποκλειστικά στη Συνδρομή σας. Γι' αυτό σας παρακαλούμε μην την αμελείτε. Ευχαριστούμε θερμά.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ «ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ» 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1966

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 3

Τα συνεργεία διάσωσης και τα πλοία που έσπευσαν στον τόπο του ναυαγίου χτενίζουν την ευρύτερη περιοχή και κατορθώνουν να περισυλλέξουν μόνο 47 επιζώντες και 25 σορούς.

Οι 47 διασωθέντες μεταφέρθηκαν σε νοσοκομεία του Πειραιά και της Αθήνας, όπου έφτασε ο Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου κ.κ. Ειρηναίος για να αντικρίσει τα παγωμένα πρόσωπα των ναυαγών που θα έμεναν για πάντα χαραγμένα στη μνήμη του: «Τα πρόσωπά τους ήταν τόσο άγρια από την όλη προσπάθεια, που δεν είχαν συνέλθει ακόμα. Αυτοί πάντως σώθηκαν. Οι άλλοι χάθηκαν για πάντα...».

Στις 12.00 το τραγικό συμβάν έχει μαθευτεί σχεδόν σ' όλον τον Πειραιά, πρώτοι οι συγγενείς που περίμεναν το πρωί το πλοίο έχουν συγκεντρωθεί μπροστά στο κτίριο των Τυπάλδων στην ακτή Τζελέπη και προσπαθούν να μάθουν γιατί αυτή η καθυστέρηση, δεν θέλουν να πιστέψουν τίποτε άλλο. Τρεις σειρές κιγκλιδωμάτων στάθηκαν αδύνατον να συγκρατήσουν το πλήθος που δεν γνώριζε τίποτα για τα προσφιλή τους πρόσωπα, αφού δεν είχε γίνει καμιά ανακοίνωση και ούτε τα ονόματα των διασωθέντων είχαν δοθεί στη δημοσιότητα.

Η είδηση του ναυαγίου αμέσως έγινε γνωστή στα Χανιά, όπου κηρύσσεται θήμερο πένθος. Τα καταστήματα μένουν κλειστά, ενώ οι σημαίες κυματίζουν μεσιτίες. Σε ολόκληρη την Κρήτη και την Ελλάδα η συμμετοχή στο πένθος είναι πάνδημη.

Κανείς δεν ξέρει τελικά πόσες ψυχές χάθηκαν εκείνο το μοιραίο βράδυ. Άλλες πηγές αναφέρουν 224 νεκρούς, άλλοι μιλούν για 247, 273, 277, ίσως και ακόμα περισσότεροι. Το ότι δεν υπάρχει στα δημοσιεύματα, έντυπα και διαδικτυακά ένας ενιαία αποδεκτός αριθμός των θυμάτων παρά μόνο των 47 που σώθηκαν, εξηγείται από το ότι εκείνη την εποχή οι περισσότεροι έκοβαν εισιτήριο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού κι έτσι δεν αναφέρονταν στις λίστες των επιβατών. Επίσης σύμφωνα με μαρτυρίες διασωθέντων, στο πλοίο επέβαιναν πλήθος τσιγγάνοι, αλλά και φυλακισμένοι, που και αυτοί φυσικά δεν ήταν καταγεγραμμένοι.

ΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ

Στο Ηράκλειο, μία ημέρα μετά, με το οχηματοαγωγό «Χανιά» της ίδιας εταιρείας επρόκειτο να ταξιδεύουν για τον Πειραιά μόλις 12 επιβάτες και 3 αυτοκίνητα. Το πλοίο αποπλέει τελικά το ίδιο βράδυ με μόλις 4 επιβάτες και 3 αυτοκίνητα. «Παραδειγματική και δίκαιη η τιμωρία που επιβάλλουν οι Ηρακλειώτες στην πλοιοκτήτρια εταιρεία», γράφουν οι εφημερίδες της εποχής. Ίσως αυτή να ήταν και η μόνη τιμωρία προς τους υπευθύνους της ναυτικής τραγωδίας που συγκλόνισε την Ελλάδα και στοίχισε τόσες ζωές.

Ο καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός Ισίδωρος Μαυριδόγλου δεν παραιτήθηκε. Παρέμεινε στη θέση του και εμφανίστηκε ευδιάθετος, χαμογελαστός και «άνετος» με τους δημοσιογράφους στη Βουλή, που συνήλαθε εκτάκτως για να διερευνηθεί τα αίτια της τραγωδίας. Οι αδελφοί Τυπάλδοι δεν έβγαλαν καμιά ανακοίνωση για να εκφράσουν τη "συντριβή" τους και τη συμπαραστάση τους στις οικογένειες των νεκρών. Η υπό τον Στρατή Ανδρεάδη ηγεσία της Ένωσης Ελλήνων Εφοπιστών αποφάσισε να διαθέσει στις οικογένειες των θυμάτων το ποσό των 100.000 δραχμών συνολικά -ούτε καν 500 δραχμές- για την κάθε οικογένεια θύματος. Η πανελλήνια κατακραυγή γι' αυτήν την "κοστολόγηση" της ανθρώπινης ζωής οδήγησε πολλούς εφοπιστές να διαχωριστούν δημόσια τη θέση τους. Μεταξύ αυτών και ο Γιάννης Λάτσης, ο οποίος, στην επιστολή παραίτησής του από την Ένωση, τόνισε μεταξύ άλλων τα εξής:

"Εξεθέσατε απαραδέκτως τους Έλληνες εφοπιστές, τους οποίους ούτε καν εσυμβουλευθήκατε, ως συνήθως, με το γελοίο ποσόν που είχατε την επιπολαιότητα να μετάσχετε εις τον έρανον της εθνικής τραγωδίας, δια την οποίαν τουλάχιστον ηθικήν ευθύνην υπέχομεν άπαντες".

Η δίκη των κατηγορουμένων άρχισε στις 19 Φεβρουαρίου 1968 στο Κακουργιοδικείο Πειραιά. Είχε προηγηθεί μια σειρά αποκαλύψεων σχετικά με βαρύτερες ευθύνες του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας στην έκδοση πλαστογραφημένων πιστοποιητικών αξιοπλοίας του σκάφους. Στο εδώλιο κάθισαν τέσσερα στελέχη της πλοιοκτήτριας εταιρίας.

Η απόφαση του δικαστηρίου εκδόθηκε στις 21 Μαρτίου του ίδιου έτους. Με ποινές φυλάκισης από πέντε ως και επτά έτη τιμωρήθηκαν ο εκ των ιδιοκτητών του «Ηράκλειον» Χαράλαμπος Τυπάλδος, ο διευθυντής της εταιρείας Παναγιώτης Κόκκινος και δύο αξιωματικοί του πλοίου. Οι ποινές ξεσήκωσαν αντιδράσεις από την πλευρά των συγγενών, οι οποίοι τις θεωρήσαν πολύ επικεικές. Στις 9 Ιανουαρίου 1969 ο δικαστικός φάκελος της υπόθεσης έκλεισε οριστικά, καθώς ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης των τεσσάρων, οι οποίοι είχαν καταδικασθεί και σε δεύτερο βαθμό για το δυστύχημα.

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΑΙΑ

Αναμφισβήτητα το ναυάγιο του «Ηράκλειον» είναι ένα από τα πλέον ιστορικά ναυάγια και έγινε η αιτία ώστε να αλλάξουν πολλά πράγματα στην ελληνική ακτοπλοία. Το όλο συμβάν, με τις τραγικές του συνέπειες, έδρασε καταλυτικά στις αλλαγές που εγκυμονούνταν καιρό και έπρεπε να συμβούν σε ό, τι αφορά την ασφάλεια. Για παράδειγμα:

- Καθορίστηκε η άδεια απόπλου σύμφωνα με τις υφιστάμενες κάθε φορά καιρικές συνθήκες και όχι «κατά κρίσην πλοιάρχου».
- Καθορίστηκαν μελέτες για τη δημιουργία επί τούτου θαλάμων επιχειρήσεων έρευνας διάσωσης τόσο στο YEN όσο και στη Ναυτική Διοίκηση Αιγαίου.
- Καθορίστηκε ο θεσμός του «σκοπούντος πλοίου». Αυτό σήμαινε ότι ένα πολεμικό πλοίο (φρεγάτα) θα βρίσκεται σε επιφυλακή 24ωρης ετοιμότητας ώστε να τρέξει προς βοήθεια όπου χρειαστεί.
- Το ναυάγιο προκάλεσε την κατάρρευση της Typaldos Lines, που κυριαρχούσε τότε στην εγχώρια ακτοπλοία, ενώ μπήκαν οι πρώτες ιδέες για τη δημιουργία των Ναυτιλιακών Εταιρειών Λαϊκής Βάσης.
- Καθιερώθηκε το όριο ηλικίας απόσυρσης των πλοίων στα 35 έτη.

Το «Ηράκλειον» αποτελεί μία χαρακτηριστική περίπτωση σκάφους όπου η έλλειψη της απαραίτητης πείρας κατά τη μετασκευή σε συνδυασμό με την αμέλεια του πληρώματος κατά τη διάρκεια της φόρτωσης είχαν σαν αποτέλεσμα ένα πολύνεκρο ναυτικό ατύχημα.

Εξετάζοντας το ναυάγιο αυτό καθαυτό φαίνεται πως εάν το φορτηγό-ψυγείο είχε φορτωθεί και ασφαλιστεί σωστά το ναυάγιο δε θα είχε συμβεί. Το πλήθος των πιθανών κατασκευαστικών ατελειών, η ενδεχόμενη πλημμυρική στεγανότητα των χώρων κάτω από το κατάστρωμα οχημάτων, η μη συμμόρφωση με τους κανονισμούς και η παντελής έλλειψη ορισμένων πιστοποιητικών αναμφισβήτητα είναι ενδεικτικά του χαμηλού επιπέδου ασφαλείας που παρείχε το συγκεκριμένο πλοίο, ειδικά σε περίπτωση βλάβης. Σημαντικότερη σαν αιτία του ναυαγίου παρ' όλα αυτά φέρεται να είναι ο ανθρώπινος παράγοντας και πιο συγκεκριμένα η αμέλεια του πληρώματος να τοποθετήσει σωστά το φορτηγό.

Σήμερα, 57 χρόνια μετά την τραγωδία, πολλά πράγματα έχουν αλλάξει στις θαλάσσιες συγκοινωνίες. Ταξιδεύουμε με άνεση και ασφάλεια στις θάλασσές μας. Πάντα όμως περνώντας από την «καταραμένη» Φαλκονέρα μας πιάνει ένα δέος, μια μελαγχολία. Ίσως είναι το μνημόσυνο που οφείλουμε σε αυτούς που χάθηκαν άδικα από την αδιαφορία και την αναληγία των υπευθύνων. Δυστυχώς δεν ήταν οι τελευταίοι -όλοι θυμόμαστε το 1999 το «EXPRESS SAMINA».

Ας μείνει τουλάχιστον ο χαμός τους στην ιστορία ως η αφορμή για τις αλλαγές που ακολούθησαν ως επιβεβλημένες για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στην θάλασσα και την συνεχή βελτίωση των συνθηκών ακτοπλοίας/ναυσιπλοίας.

Γεωργία Εμμ. Κανιτάκη

Εδώ Φουρνή...

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1

νήτων στο καλντερίμι, για τη μεταφορά των ελιών στο εργοστάσιο του Συνεταιρισμού ήταν ανύπαρκτη.

Άλλη πατροπαράδοτη γεωργική εργασία που απασχολούσε τα παλαιότερα χρόνια τους κατοίκους της Φουρνής ήταν τα καζάνεμα, κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, για την παραγωγή της πατροπαράδοτης κρητικής ρακής. Τώρα και αυτή η ενασχόληση έχει ατονήσει καθώς τα δύο καζάνια που έχουν μείνει σε λειτουργία στο χωριό μας υπολειπούνται λόγω και της έλλειψης της πρώτης ύλης (στράφυλα). Τα αμπελία από τον κάμπο της Φουρνής έχουν εξαφανιστεί, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, και ειδικότερα φέτος η παραγωγή ήταν μηδενική.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού μας «Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ» προγραμματίσει και πραγματοποιήσει για το δεκάημερο των εορταστικών ημερών των Χριστουγέννων και του Νέου έτους μια σειρά εορταστικών εκδηλώσεων, δίνοντας έντονο εορταστικό χρώμα στο χωριό.

Παρασκευή 8 Δεκεμβρίου ώρα 17.30. Χριστουγεννιάτικη παιδική γιορτή στον χώρο του πρώην Δημοτικού Σχολείου Φουρνής. Ο Σύλλογός μας μέσα στο εορταστικό κλίμα των Αγίων αυτών ημερών, οργάνωσε μια χριστουγεννιάτικη γιορτή, η οποία περιελάμβανε το στόλισμα του χριστουγεννιάτικου δένδρου, χριστουγεννιάτικα παιχνίδια, χριστουγεννιάτικες κατασκευές, face painting (ζωγραφική προσώπου) και λοιπά εορταστικά δρώμενα. Η αίθουσα του Σχολείου κατάλληλα διακοσμημένη, με χριστουγεννιάτικο διάκοσμο, δέχτηκε τους καλεσμένους, με πρωταγωνιστές τα παιδιά, τα οποία με τους ήχους των χριστουγεννιάτικων μελωδιών επιμελήθηκαν το στόλισμα του δένδρου και διασκέδασαν με τραγούδια και χορούς. Από την εκδήλωση δεν έλειπε και ο μπουφές με διάφορα καλούδια και τις ευχές του Συλλόγου για καλές γιορτές, υγεία, ευτυχία και αγάπη σε όλους.

Δευτέρα 25 Δεκεμβρίου, ώρα 10.30. Κάλαντα Χριστουγέννων με την συνοδεία παραδοσιακών οργάνων και χορωδίας, στα σοκάκια και στα σπίτια της Φουρνής.

Τετάρτη 27 Δεκεμβρίου ώρα 19.30. Προβολή χριστουγεννιάτικης ταινίας στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου.

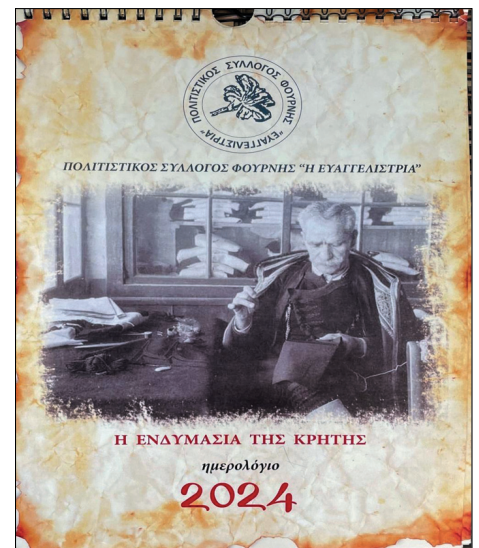
Κυριακή 31 Δεκεμβρίου ώρα 17.00. Παραδοσιακά πρωτοχρονιάτικα κάλαντα της Φουρνής, με τη συνοδεία παραδοσιακών οργάνων και χορωδίας, στα σοκάκια και στα σπίτια της Φουρνής. Ακολουθώντας το εορταστικό πρόγραμμα των ημερών ο Σύλλογος οργάνωσε, ανήμερα των Χριστουγέννων, μια πολυπληθή χορωδία από μικρούς και μεγάλους, η οποία έψαλε τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα. Η παρέα αυτή με την συνοδεία της λύρας του Μανώλη Μπουραντά και λοιπών οργάνων γύρισε όλους τους δρόμους και τα σοκάκια του χωριού ψάλλοντας τα παραδοσιακά κάλαντα. Σταματώντας σε κάθε σπίτι, τα νοικοκυριά με ανοιχτές τις πόρτες καλοδέχονταν τους καλαντάρηδες με τους δίσκους γεμάτους καλούδια και χριστουγεννιάτικα γλυκίσματα και ποτήρια γεμάτα ρακή. Οι ήχοι της μουσικής των καλώντων σκόρπιζαν το εορταστικό κλίμα των ημερών, ανέβαζαν το κέφι και έδιναν μια νότα ικανοποίησης, γιατί δίνεται συνέχεια στα παλαιά πατροπαράδοτα έθιμα.

Δευτέρα 1 Ιανουαρίου ώρα 11.00. Πρωτοχρονιάτικη γιορτή στο χώρο του Σχολείου (Υποδοχή Αγίου Βασιλή, κοπή βασιλόπιτας, γιορτινός μπουφές, μοίρασμα δώρων στα παιδιά, πρωτοχρονιάτικα φουρνιώτικα κάλαντα).

Ο Σύλλογος, επίσης, θέλοντας να προσδώσει έντονο χρώμα στο εορταστικό κλίμα των ημερών, κατασκεύασε και τοποθέτησε διάφορα φωτιστικά σώματα και κατασκευές σε διάφορα σημεία του χωριού.

Στην Κεραντριάνα τοποθέτησε την παραδοσιακή φάνη, στον Παλαίμυλο χριστουγεννιάτικο φωτιστικό δένδρο και μια φωτεινή μπάλα και διάφορα φωτιστικά σώματα και λαμπιόνια σε διάφορα σημεία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Το φετινό ημερολόγιο του Συλλόγου μας είναι αφιερωμένο στις ενδυμασίες της Κρήτης. Οι πολλές πληροφορίες που δίνονται σχετικά με την κρητική ενδυμασία και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό αποτελούν πολύτιμο στοιχείο στην καταγραφή της ιστορίας και της παράδοσης του τόπου μας.

Στις σελίδες του ημερολογίου καταγράφονται και αναλύονται λεπτομερώς οι ενδυμασίες κατά χρονολογική εποχή και ανά κατηγορία των ανθρώπων, ούτως ώστε προκαλείται το ενδιαφέρον για το ξεφύλλισμα και την άγνοια του ημερολογίου. Τα σαλβάρια, τα ρασίδα, οι βράκες, οι κυλότες, τα σακοφίτανα, τα κεφαλοκαλύμματα, η καλίκωση και οι ενδυμασίες των ιερέων και της χωροφυλακής, αναλύονται και απεικονίζονται με πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Σε πολλούς οι παραπάνω ονομασίες θα είναι άγνωστες. Ακόμη και οι μήνες, εκτός της κυρίας ονομασίας τους αναφέρονται και με την ονομασία της λαϊκής παράδοσης. (Ιανουάριος - Καλαντάρης, Φεβρουάριος - Κουτσός, Μάρτιος - Γδάρτης, Απρίλιος-Λαμπριάτης, Μάιος - Φουσκοδέντρης, Ιούνιος - Θεριστής, Ιούλιος - Αλώναρης, Αύγουστος - Συκολόγος, Σεπτέμβριος - Τρυγητής, Οκτώβριος - Σποράρης, Νοέμβριος - Μεσοπορίτης, Δεκέμβριος - Χονιστής). Η Κρητική παράδοση είναι η ταυτότητά μας και πρέπει να τη δώσουμε απόφρα στα παιδιά μας, όπως αναφέρεται στο ημερολόγιο. Η επιμέλεια των κειμένων και των φωτογραφιών του ημερολογίου είναι του Μανώλη Φιορέτζη, μέλους του Δ. Σ. του Συλλόγου μας. Ευχαριστούμε όλους τους επαγγελματίες για τις χορηγίες τους, προς εκτύπωση του ημερολογίου, που με αυτόν τον τρόπο στηρίζουν τον Πολιτιστικό μας Σύλλογο «Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ».

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ο Σύλλογος του χωριού μας «Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ» οργάνωσε ορισμένες δραστηριότητες για απασχόληση και μάθηση στα παιδιά του χωριού μας. Οι δραστηριότητες αυτές είναι οι παρακάτω:

1. Επιτραπέζια παιχνίδια
- 2) Χορευτική Ομάδα για εκμάθηση παραδοσιακών κρητικών χορών (παιδιά και ενήλικες).
- 3) Τμήμα εικαστικών.
- 4) Βραδιές σινεμά.

Τα τμήματα αυτά λειτουργούν στην αίθουσα του Δημοτικού σχολείου, με μεγάλο ενδιαφέρον από τους μαθητές, παράλληλα με τα μαθήματα Αγγλικών της κ. Κικής Βαρδάκη-Παπουτσάκη. Συγχαίρουμε τους διοργανωτές και εκπαιδευτές αυτών των προγραμμάτων, τα οποία πραγματοποιούνται αφιλοκερδώς.

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η έκθεση ζωγραφικής και κεραμικής της χωριανής μας Λάγιας Γιούργου στον Άγιο Νικόλαο. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε από 29.9 έως 15.10.2023, στην Δημοτική Πινακοθήκη του Αγίου Νικολάου. Η έκθεση με τον τίτλο «Συνάντηση» περιελάμβανε δύο αυτόνομες ατομικές εκθέσεις της Λάγιας Γιούργου και του

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στην 8η σελ.

Έκθεση φωτογραφίας του Νίκου Ψιλάκη:

“Κρήτη, Νήσος λαλέουσα - Έθιμα και τελετουργίες που δεν έσβησε ο χρόνος”

66 **Μια πρωτότυπη έκθεση, εντυπωσιακή σε μορφή και περιεχόμενο, με υλικό που τεκμηριώνει τη μακρινή καταγωγή των εθίμων λαϊκής λατρείας και αποκαλύπτει την αντοχή τους στον χρόνο, εγκαινιάστηκε την 1η Νοεμβρίου 2023, στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου - Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου, από τον Αρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Ευγένιο και έληξε στις 9 Δεκεμβρίου 2023.**

Ο Νίκος Ψιλάκης παρουσιάζει 120 «ομιλούσες» φωτογραφίες υψηλής αισθητικής αξίας, αποτέλεσμα μακράς και κοπιώδους προσπάθειας που ξεκίνησε συστηματικά πριν από 40 ολόκληρα χρόνια! Πρόκειται για λαϊκά έθιμα και τελετουργίες, πολλές από τις οποίες έλκουν την καταγωγή τους από την απώτερη αρχαιότητα, κυρίως από τα αρχαϊκά, τα κλασικά, τα βυζαντινά χρόνια και αποτελούν αληθινό πλούτο ψυχής για τη σημερινή Κρήτη αλλά και, γενικότερα, για ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο.

Τα έθιμα λαϊκής λατρείας, οι γιορτές, τα πανηγύρια, οι μικρές και μεγάλες συνάξεις αγροτικών κοινοτήτων αποτελούν γνήσιες εκφράσεις της λαϊκής ψυχής και αυθεντικές μαρτυρίες ζωής. Αν και στις κοινωνίες, ιδιαίτερα στις νεότερες, τίποτα δεν μένει σταθερό και αμετάβλητο, οι εθιμικές πρακτικές διατήρησαν το βαθύτερο νόημά τους, όπως διατήρησαν και στοιχεία του τελετουργικού τυπικού μαζί με άλλα μορφολογικά χαρακτηριστικά και προσαρμόστηκαν αρμονικά στα δεδομένα της κάθε εποχής. Αναβάσεις σε σύγχρονα ιερά κορυφής, ιερά δέντρα, τελετουργικοί καθαρμοί σε θαλασσινό νερό, περισχοινισμοί, λπανείες, μετάνοιες στην κατάξερη γη του φθινοπώρου, αρχέγονες μεταμφιέσεις, σπονδές στη μνήμη των τεθνεώτων, προσφορές των πρώτων καρπών στους ναούς, τελετουργίες σε σπήλαια πολλά από τα οποία διατηρούν την ιερότητά τους ακόμη και από την προϊστορική εποχή, αποτυπώνουν ανάγλυφα άγνωστες ή λιγότερο γνωστές μορφές της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Μερικά από τα έθιμα που παρουσιάζονται στην έκθεση έχουν εκλείψει τα τελευταία χρόνια ή κινδυνεύουν με αφανισμό, γεγονός που καθιστά το φωτογραφικό υλικό μοναδικό διασώζοντας μερικές από τις πιο χαρακτηριστικές εκφάνσεις του νεοελληνικού εθιμικού βίου.

Οι φωτογραφίες παρουσιάζονται κατά ενότητες και συνοδεύονται από αναλυτικές λεζάντες σε Ελληνικά και Αγγλικά στις οποίες αναγράφονται ακόμη και μικρά αποσπάσματα που τεκμηριώνουν την καταγωγή και την ιδιαίτερη θρησκευτική και πολιτισμική αξία των λαϊκών εθίμων.

Ο Νίκος Ψιλάκης φωτογραφίζει από μικρός. Το υλικό που εκτίθεται στη Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου αποτελεί μέρος επίπονης έρευνας πεδίου και συναφούς επιστημονικής μελέτης, αποτυπωμένης ήδη σε άρθρα, ανακοινώσεις σε συνέδρια και, κυρίως, σε βιβλία με πιο πρόσφατο τις «Λαϊκές Τελετουργίες στην Κρήτη».

Πηγές: https://www.neakriti.gr/events/2025082_ekthesi-fotografias-toy-nikoy-psilaki-kriti-nisos-laleoussa-ethima-kai-teletourgies

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/politismos/irakleio-ekthesi-fotografia-tou-n-psilaki-gia-teletourgies-kai-ethima-pou-den-esvise-o-xronos/>

<https://www.ekriti.gr/politismos/irakleio-plithi-epispton-stin-ekthesi-aktinografia-tis-kritikis-psyhis-foto>

<https://karmanor.gr/el/article/anagorise-ton-eyto-toy-se-mia-fotografia-tis-ekthesi>

Επιμέλεια Κώστας Δεμέτζος-Ρένα Κανιτάκη

Ακολουθεί ένα μικρό δείγμα από τις φωτογραφίες του Ν. Ψιλάκη που παρουσιάζονται στην έκθεση:

Λιτανεία για την αντιμετώπιση της ανομβρίας

Περισχοινισμός οικισμού (ζώσιμο με νήμα για προστασία)

Τα Κάλαντα του Λαζάρου

Καθαρμοί σε θαλασσινό νερό

Το πασχαλινό ευχολόγημα των ζώων στη Φουρνή. Οδηγεί την πομπή ο παπα-Μιχάλης Βουκνκλάρης.

Εδώ Φουρνή...

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 7η σελ.

Άγγελου Σπάρταλη.

Η Λάγια Γιούργου, καταξιωμένη σκηνοθέτης του κινηματογράφου, παρουσίασε για πρώτη φορά τη ζωγραφική της, που προέκυψε, όπως ανέφερε, από μακροχρόνια ασχολία και μαθητεία δίπλα σε σπουδαίους δασκάλους, όπως ο Παναγιώτης Τέτσης και η Ελένη Βακαλό. Η ενότητα των έργων της έκθεσης περιείχε αποκλειστικά τοπία από το Μεραμπέλλο του νομού Λασιθίου και αρκετά από το φουρνιώτικο χώρο.

Από την έκθεση της Λάγιας Γιούργου

Το καλντερίμι με τους το κλαδεμένους ευκαλύπτους

ΔΙΑΦΟΡΑ

Συμπληρώθηκε το κλάδεμα των ευκαλύπτων στο καλντερίμι. Οι ευκαλύπτοι που δεν είχαν κλαδευτεί πέρυσι κλαδεύτηκαν φέτος. Έτσι ο δρόμος από Καστέλι μέχρι Φουρνή φαίνεται άδειος, σε όσους είχαμε συνηθίσει το υπαίθριο τούνελ της διαδρομής από Καστέλι μέχρι Φουρνή. Τώρα βέβαια έχει επικρατήσει το βαρύ κλάδεμα (πιστεύω για λόγους ευκολίας και οικονομίας), ενώ θα μπορούσε να ήταν πιο ελαφρύ και για καλαισθητικούς λόγους.

• Τις τελευταίες ημέρες έγιναν κάποιες ασφαλτοστρώσεις σε κοινικούς δρόμους του χωριού μας. Ασφαλτοστρώθηκαν οι δρόμοι από τον Κέκο μέχρι την Αγία Παρασκευή, ο δρόμος του Νεκροταφείου, όσο κομμάτι δεν είχε στρωθεί, και η πλατεία στο Κατρίνι. Επίσης ο επαρχιακός δρόμος από Νικητιανό μέχρι Φουρνή διαπλατύνθηκε και ασφαλτοστρώθηκε όπου χρειάστηκε, έτσι έγινε πιο άνετος στην οδήγηση.

• Στα 180 χιλιοστά φτάνουν φέτος οι βροχοπτώσεις που έχουν πέσει μέχρι τώρα στην περιοχή της Φουρνής. Αυτό δείχνει την ανομβρία που επικρατεί και το επακόλουθο αυτής, τις δυσμενείς επιπτώσεις στις καλλιέργειες και στη φύση γενικότερα. Συντείνουν σε αυτό και οι υψηλές θερμοκρασίες που επικρατούν, και οι οποίες θυμίζουν ανοιξιάτικες και καλοκαιρινές μέρες. Εξάλλου η μηδενική παραγωγή της ελιάς τη φετινή χρονιά οφείλεται στις παραπάνω συνθήκες, με τον φόβο μήπως και οι επόμενες χρονιές επηρεαστούν από αυτές.

Το Ηράκλειο στο Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της UNESCO

Μπαταμπάνγκ, Φράμπουργκ, Ιόλο, Ηράκλειο. Τί ενώνει αυτές τις τέσσερις πόλεις σε Καμπότζη, Γερμανία, Φιλιππίνες, Κρήτη; Συμπεριλήφθηκαν πριν από λίγες μέρες στο Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Εκπαιδευτικής Επιστημονικής και Πολιτισμικής Οργάνωσης των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO), στην κατηγορία της γαστρονομίας. Ο θεσμός δημιουργήθηκε το 2004, με στόχο την προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα στις πόλεις που αναγνωρίζουν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία ως βασικά συστατικά για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Στο Δίκτυο μπαίνουν πόλεις που διακρίνονται όχι μόνο για τη γαστρονομία, αλλά και για τη λογοτεχνία, τη μουσική, το ντιζάιν, τον κινηματογράφο, τη λαϊκή τέχνη. Το Ηράκλειο είναι η δεύτερη πόλη μετά τη Θεσσαλονίκη που γίνεται μέλος αυτής της γαστρονομικής «ελίτ», ενισχύοντας συνολικά την ταυτότητα της Ελλάδας. Τι σημαίνει όμως μια τέτοια διάκριση για το Ηράκλειο εν προκειμένω, εκτός από κάποιες αναφορές σε εφημερίδες και περιοδικά και μια τιμητική πλάκα στο γραφείο του δημάρχου;

Η πολιτιστική διπλωματία είναι ένα από τα πιο ισχυρά καρτιά μιας χώρας, μιας πόλης. Ακόμη και όταν πρόκειται για μια περιοχή που αποτελεί εδώ και δεκαετίες δημοφιλή τουριστικό προορισμό, είναι διάσημη για τη μνημεία της ή την πολυδιάστατη κουζίνα της, υπάρχουν πολλές δυνατότητες ανάπτυξης σε ποικίλα πεδία και σίγουρα υπάρχει μεγάλο περιθώριο ποιοτικής αναβάθμισης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος. Άλλωστε το τουριστικό προϊόν δεν είναι κάτι στατικό, έχει δυναμική, αλλάζει, προσαρμόζεται στις ανάγκες της εποχής, εξελίσσεται.

Η γαστρονομία είναι ένας ισχυρός μοχλός οικονομικής ανάπτυξης. Από τις πρώτες ύλες και τους παραγωγούς, κτηνοτρόφους, αγρότες, οινοποιούς, μέχρι τους κεραμοποιούς που τα τελευταία χρόνια φτιάχνουν απίθανα σερβίσια και μαγειρικά σκεύη, τα οποία μπορούν να σταθούν σε καλύτερα εστιατόρια του κόσμου, τους ντιζάινερ που προβάλλουν τα προϊόντα, τους ανθρώπους που ασχολούνται με τον αγροτουρισμό ή τον αλιευτικό τουρισμό, αποτελεί έναν ολόκληρο κόσμο. Το Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της UNESCO δίνει δυνατότητες σε μικρότερα δίκτυα επαγγελματιών να γνωριστούν με αντίστοιχα άλλων πόλεων στο εξωτερικό, να ανταλλάξουν πληροφορίες, να λάβουν μέρος σε κοινές δράσεις, να αναπτυχθούν περισσότερο. Πέρα από μια τιμητική διάκριση είναι μια ευκαιρία για τις τοπικές κοινότητες που δεν πρέπει να μείνει αναξιοποίητη.

Πηγές: <https://www.kathimerini.gr/culture/562710532/mpatampangk-irakleio/>

<https://www.cretapost.gr/559169/iraklio-i-platia-ton-liontarion-ana-tous-eones-entyposiakes-ikones/>

Της Γιούλης Επτακοίλη (και επιμέλεια Δημ. Χατζηδάκη)

